ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔާ

އިންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން

16 އޭޕްރީލް 2025

ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގ (ކޮމިޓީރޫމް ނަންބަރު 4)

ފެށުނު ގަޑި: 11:00

{ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު؛ މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޒު}

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖު ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް އަންނަ ބޭފުޅުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. ބައްދަލުވުން ފެށިއަށް މި ދަނީ ކޮމިޓީ ރޫމް-4 ގައި. ބުދަހު 16 އޭޕްރީލް 2025. ގެ 11:15. މި ވަގުތު ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ އަޅުގަނޑު، މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ރިޔާޒު. ރަސްމީ ދަތުރުފުޅެއްގައި މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު މި ވަގުތު އުޅުއްވަނީ ދާއިރާގައި. މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްޠަފާ އިބްރާހީމް، މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ބަސީމް ޢަޒީޒު، ގެމަނަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަސަދުﷲ ޝަރީފް، ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މަސްޢޫދު، ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަޙްސަން އިބްރާހީމް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ އެޖެންޑާގައި މި އޮތީ ތިމާވެށްޓަށް ގެއްލުން ލިބޭ ފަދަ އުކާއިލާ މައްސަލަތަކާ ގުޅިގެން ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރާއި ޚާއްސަ ފަރާތްތަކާ މަޝްވަރާ ގުޅޭ ގޮތުން ކަމާ ގުޅޭ އިދާރާތަކާ ބައްދަލުކުރުން. އެގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަން، އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީސް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް އެންޑް އެންވަޔަރަންމަންޓް، އެންވަޔަރަންމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ. މި 4 ފަރާތުން މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީއަށް ބޭފުޅުން ހާޒިރުވެވަޑައި އެބަ ތިއްބެވި. އަޅުގަނޑު، މި ރިޔާސަތުން އެ ބޭފުޅުން ކޮމިޓީއަށް ގެންނެވުމަށް ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުމަށް)

އައްސަލާމްއަލައިކުމް. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި 4 ފަރާތުގެ ބޭފުޅުންނަށް މި ދަންނަވައިލީ އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރަމުން މިދާ ރާއްޖޭގެ ތިމާވެށްޓަށް އުނދަގޫވާ ގޮތަކަށް ގެއްލުންދިނުމުގެ ސަބަބުން ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރުގައި ތަރައްޤީކުރުމުގެ ފަރާތުން ނުކުތާ މިވާ މައްސަލަ ކޮށްފައިވާ ރަނގަޅު ޚިޔާލު ކުރިއަށްގެންގޮސްފައިވާ ބާވަތުގެ ފުޅާ ބާރު ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް މަސައްކަތްތަކާއި ގުޅިގެން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތް އެންވަޔަރަންމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ، ދެން އެޓަރނީ އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީ. މިއަދު މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް އެންޑް އެންވަޔަރަންމަންޓް، އަދި އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީސް ދިރާސާކުރަމުން މަޝްވަރާކުރަމުން ގެންދާ ގޮތް ބައްދަލުކުރުމަކީ. މިއަދު ދިރާސާ އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަން މި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑުގެ ސަބަބުން ތިމާވެށްޓަށް ނުރައްކާތެރި ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރުގައި ކުރިއަށް ބޭބޭފުޅުން ކަންކަން ބަޔާންކުރައްވާ ދެން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތު، އެ ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތު މިއަދު ދަންނަވައިލީން. އެޓަރނީ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ފުރަތަމަ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަނުގެ ބޭފުޅުން، އަދި

ވަޑައިގަންނަވާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ކުޑައިރުކޮޅަކަށް ބަލައިލާނަން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް.
ބަޖެޓްގައި މިއަހަރުގެ މި ބައްދަލުވުމުގެ އެންމެ މުހިންމު ޒަރޫރީ ވެސް އެއީ. އެއީ އެ ޒަރޫރީ އަހަރު މިއީ މިހާރު
މިހެން ހިސާބުން ދެން އިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށްދާވާން މަޝްވަރާ ހުށަހެޅުމަށް ހުށަހެޅުން. އެއީ މައިގަނޑު
ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާތަނަށް ހުރި ބަޔަކު ގާނޫނީ ގޮތުން ކުރުވިދާނެ ބަޔަކު ކަނޑައަޅާ ދެވުނު ހަމަ އޮޑިޓް
ޑެންޓަލް ގޮވާލުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޮބްޒާވް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން އެދުނު މަޖިލީހުގެ ޕޮއިންޓްތަކަށް. އަދި
އެންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީން ވެސް. އެހެންވީމާ، ދެން މި އޮތީ އަސްލުގައި ޓޫރިޒަމް ޕްރޮޖެކްޓްގެ ގޮތްތަކުގައި މި
ބާއްޖެއިން އެޑިޔުކޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓްތަކުން ނަގަވާ ޕާޓް ޑިޕާޓްމަންޓްތަކުން ކޮން ގޮތަކަށްތޯ. ބަޖެޓްގޮތުގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފޮނުވަވައިދެއްވި އިރު ބަޔާނުން ކޮށްދިން ބައިވެރިވާ ފަރާތްތަކާއި މިހާރު ވެސް ކުރިއްޖެއްގައި
އޮތުމަށް. އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ އެޑިޔުކޭޝަން ބަޖެޓަށް އޮތޯރިޓީތަކުން ހިނގި. އެހެންވީމާ، ކޮންކަމަކަށް
ކަންތައްތަކެއްތޯ. ދެން ބައެއް ފަހަރު އަޅުގަނޑުމެން ހިންގައިދޭ މި ކަމަށް ކަންކަން ބަޔާންކުރުމުގެ މަސައްކަތާ
ސަރުކާރު މި އިންސާނީ ކޮށްފައިވާ އިންވެސްޓްމަންޓްތައް ނަގާފައި. ފަހުގެ ޕްރޮޖެކްޓެއް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުން ހާއްސަކޮށްދޭން
ބަޔާން. އެއީ ވެސް މިސާލަކަށް ކުރިއަށްދާ ކަންކަމަށް ކަމަކަށް ފަރާތްތަކާ. މި އެޑިޔުކޭޝަން މި ބޮޑުތަކަން
އިންވެސްޓްމަންޓްތައް އެޕާޓްމަންޓް ނަގާފައި ބެހެވެން. ރައީސް ކަމެއް ދިމާވާތީއާ އިންވެސްޓްމަންޓް ކުރުމުގެ
އިންފްރާ އެތެރެހެ ޕްރޮޖެކްޓް ކަމަކަށް ކޮންމެވެސް ފަރާތެއް. ދެން އެހެންވީމާ، އެ ބަޖެޓަކަށް އަސްލުގައި މި
ދިމާވާ ކަންކަން ބަޖެޓް އެ ބަޖެޓުގެ ސަރުކާރު ކޮމިޓީތަކުން އެކުލެވޭ ޓުއަރިޒަމްގެ އެހެންވެސް.
(ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު) އާދެ! މި ޕްރޮޖެކްޓްގެ މިނިސްޓްރީގެ ކަންތައްވެސް އެމިނިސްޓްރީއާއި އެކަށައި އަނެއް.
އެހެންނަމަވެސް، އެ ބަޖެޓު ނަންބަރު ވެސް ޒަރޫރީގައި އޮތްކަމަށް މި ބައްދަލުވުމަށް އަންނާނެ ފަހަރެއްކަމާ
ވެސް. އެކަމަކު ވެސް އެމިނިސްޓްރީ އެހެނިހެންގައި އެ ބަޖެޓުގެ ނަންބަރާ މިސާލު ނަގަވާ. އެކަމަކު މި ބަޖެޓު
ވަޑައިގެން ތިއްބެވިމާ ދެން އަނެއްކާ ވެސް މި ބަޖެޓު ގެނައުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އޮތް ކޮންމެ ދުވަހަކު
ނޫން. ހަމަ ވަގުތު ދެއްކި ހުރިހާ ބަޖެޓުގެ. އެހެންވީމާ، މި ބަޖެޓުގެ ފަހަރެއް ކަންކުރެވެ އެ ބަޖެޓުނަކަށް ދެން
ބޭނުންވާ މުސާރައް އަޅުގަނޑުމެން ކަންކުރެވެ ފަރާތްތަކާ މަސައްކަތް ކުރެވޭނެ. މިސާލު މިގޮ މައިގަނޑު
އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މި ކުރިއެވުނު އެއް ކަމަކީ މި ގެންދަނީ ގެނެސްދިނުމާއި ތަޢުލީމީ ކަމަށް، އެހާމެ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކަންކުރާނެ ކަމަކީ ޖަމާކުރެވޭ ކަމަކީ ގާނޫނީ ގޮތުން މިހާރު ގެނެސްދިނުމާއި އިންސާނީ
ކުރެވޭ ކަމަކީ ވަރަށް ގިނަ ގެނެސް ދިނުމަށް. ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެން މި ފެންނަ ތަފާސްހިސާބު. މިކަން
އެކުލެވޭ ތަނުގައި ވާހަކަ. ޝުކުރިއްޔާ އެބަ ކަންކުރެވޭ ދިމާވާކަން އެބަ އަންނަނީ. އަދި މިތަނުން މިސާލަކަށް އާ.ކާ،

އެނގޭ ވޭސްޓް ސެންޓަރއެއްގައި ބޭނުންކުރަނީ ދެން ސާނިޓަރީ މި ގަރުމަން. އެއީތޯ މިތަނުގައި ވިސްނަންޖެހޭނީ މިސާލަކަށް
އޭރު އެނގޭ ވޭސްޓް ސެންޓަރއެއްގައި. ބޭނުންކުރަނީ ސާނިޓަރީ އަޅުގަނޑުމެން ގެންނަ ކޮންމެވެސް ގޮތެއް ހަމަޖެހޭ ގޮތަކީ.
އެކަމަކު އެއީ ވެސް އަދި އެކަން ހިނގާނެ ވެސް ގޮތެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އިދާރާގެ ފަރާތްތަކުން އަބަދު ވެސް
އާންމުކޮށް މި ކަހަލަ ކަމެއް ދަތިކަމުން ދަތިކަން އެހެން. ދެން މި ގޮތަށް ބަދަލުކޮށްގެ ސަބަބުން ދެން މި ތަނަށް
ބޭނުން ވެސް ނުކުރެވޭ. ވިޔަފާރި ކުރާ ވެސް ގޮތްތައް ބަލައި ނުވާނެ. އެގޮތަށް ހަމަ އާދޭސް ވާހަކަދައްކާލުން ހަމަ
ސަރުކާރު، ކަމާ އުޅޭބައިގެ ގޮތުގައި ގޮތެއް މި އިންސްޓިޓިއުޝަން ކުރިމާ ވެސް ވަރަށް މުހިން ހިތްހަމަޖެހޭނެ.
އެކަމަކު އަދި ފަސޭހައެއް ފެނުނަން ފެށިގެން އެންމެންނަށް ވެސް އެބަ އަހަރު، އާނ! މިއީ މާރަހަލެއް ގޮތެއްކަން.
އެހެންވީމާ، ކަހަލައްޗޭ އަސްލުގައި މި ބާބަކުން މިކަމުގެ ތަރައްގީކުރުން ތިޔަ ކަމެއް ގޮތެއް ވިޔަސް. މި
ބާބަކުންގެ ފަރާތުން ދެން އޭޖެންސީ އަ ވިލާވުޅުން ފަހަރު މިނިސްޓްރީއަކީ އިންވެސްޓްމަންޓްބާއި އަދި ޓޫރިޒަމް ސެކްޓަރ
އެޖެންސީ. މި ދަށައި ގެޓުވައިމާ މި އިންނަނީ. އެހެންވީމާ، މި ބާބުތަކުގެ ފަރާތުން އަ ދެއްވާ ތަފާސްހިސާބު ތަރައްގީކުރުމާ
އޭޖެންސީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަ އިންވާޒްއް ފުރުޞަތު ނުލިބޭ އަޅުގަނޑުމެން އިސްނަގައިގެން ވެސް އަ އިންވާޒްއް
ކުރައްވަންދެވިދާނެ. އެކަމަކު މިގެން ބައްލަވާ ފެންނަންޖެހޭނެ ދެއްކީ. އެހެންވީމާ، އިންވެސްޓްމަންޓް
މިނިސްޓްރީއަށް.

މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް އެންޑް އެންވަޔަރަންމަންޓްގެ ޕަރމަނަންޓް ސެކްރެޓަރީ އަޙްމަދު މުސްތަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! ވަރަށް ބޮޑަށް. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ އެނގޭ ފުރަތަމަ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފިޔަވަޅު ހަމަ މި
ކޮމިޓީއަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން ބޭނުންވޭ. މިއީ ވަރަށް ޒަރޫރީ އިސްލާހެއް މި އިސްލާޙަކީ އިންސާފު.
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް މި މަޝްވަރާގައި ހުރިހާ ފުރުސަތެއް ބޭނުންވެފައި އެބަ ވަރަށް ބޮޑު މަޝްވަރާއެއް. އެއީ
މިނިސްޓްރީގައި ވެސް މިސާލަކަށް އޭޖެންސީ ރަޖިސްޓްރީ ބައެއްފަހަރެއްގެ ވާހަކައާ ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް އޭޖެންސީ ރަޖިސްޓްރީގައި
ވެސް އެބަ ހުރި މި އެއްކޮށްގެން. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ވެސް ފަސޭހައެއް ނޫން މި ބަޖެޓް ހިފައިގެން ހަމަ
ކުރައްވާދެވޭނެ އިންތިޒާމް. ކޮންމެވެސް ހިސާބަކުން މި ތަރައްގީ ދަރާފައި މި ކުރިއަށްދާނެ އެބަބޭ. އަދި ކުރިއަށް
އެބަ ކަންތައްގައި ކޮޅުން ނުވާނެ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ކަންކޮށްދެވޭ ކަރުދާސްތަކުން ބަޔާންކުރަނީ. އެހެންވީމާ،
އެބަހުރި، ދެން މިގައި ގޮސްނު ހުރަސްތަކެއް ވެސް މި ވިޔަފާރިން އެބަހުރި ގަވާއިދު ތަކެ. ދެން އަ ބައިތަކެއް
އީ.ޕީ.އޭއިންނާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ލިޔުމް ޖީލުން ފޯމުތަކުގެ ރިޕޯޓުތައް ކަންކަންގެ. ދެން ވަރަށް ދުރު މުއައްދު

ޓްރާންސްޕޯޓު ބޭނުގަނޭ ނޫނިމަ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ދައްކަން ހުރި ބައެއް ވާހަކަތަކާއި ޓްރާންސްޕޯޓު މިނިސްޓްރީއަށް އޮޅޭ ޖަވާބުދާރީވުން ކަށަވަރުކޮށްދޭށެ. އެހެންވީމާ، ދެން އެކަމަކު އީ.ޕީ.އޭ މިނިސްޓްރީ ސަރުކާރުން ހުރި ޓޫރިޒަމްގެ އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލާނަން. ދެން އަޅުގަނޑު އިޖާނަ ޑޮކިއުމަންޓުން ނަގާފައިވަނީ މި އިންޑަސްޓްރީ ނަގާލަން އަޅުގަނޑު ފުރިހަމަވެފައިވާނަން.

އިންވަޔަރަންމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް އިބްރާހީމް ނަޢީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު އިބްރާހީމް ނަޢީމް. ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް، އީ.ޕީ.އޭ. މިއާދު މި ފުރުޞަތު ހޯދުމަށް ދަތިތައް ކުރިމަތިވާ ކަމަށް ބަޔަކު އެބަހުރި ބައެއް ސަބަބުތަކެއް އިނގޭތޯ. އޭގެ ތެރޭގައި އެއް ސަބަބަކީ މި ޓޫރިޒަމްސެކްޓަރާ ވެސް އެ ބޭނުންކުރަނީ ހާއްސަގެ ސަރަހައްދުގައި ހަމަ އެއްވެސް ހުރަހެއް ނެތި އޮޕަރޭޓްކުރަމުންގެންދޭ. އެ މީހުންގެ އާންމު މަސައްކަތްތަކަކީ އެއްވެސް ބޮޑުތެއް ނެތާ. ހަމަ އެ ޑިރެކްޓަރީ އުސޫލު ބާއްވައިފައި ދެން ހުރި އުސަރުތަކެއްކަމުގައި ހަމަ އެ ކުރާ ވިޔަފާރީއެއްކަން، އެ ބޭރުގަ ގެންދަމުންދާ އެއް ތަނުގައި އަނެއް ތަނަށް ގެންދިއުން މި ކަންކަން ކުރަމުންގެންދޭ. ދެން ހަމަ އެއާއެއްކޮށް މި ފުރުޞަތުތަކަށް ސަރުކާރުގެ ފުރުޞަތު ދޭންޖެހޭ ފުރުޞަތު ވެސް ހަމަ އެ ޑިރެކްޓަރާގެ އަދަދު 300 މިލިއަން، 400 މިލިއަން އެހެން ހުރި ކަމުގައި ވިޔަފާރި ސަރުކާރުން އެ މީހުންނަށް ދައްކަންޖެހޭ ލާރިތައް ވެސް ހަމަ ބަލާބަލަން ދައްކަމުންގެންދޭ. އެ ދުރުން މި މީހުންނަކަށް ނުލެވޭ ހުރަހެއް މިއަދު ޑިރެކްޓަރާއެއް ހުއްޓަސް މިކަމުގައި ވަގުތުތަކަކީ. ދެން އަނެއް ކަމަކަށް މިވަނީ ރިޕޯޓަރ މި އެއްޗެހި ދަތުރުކުރާ ބައެއް އުފެއްދުވަރަކު މި ހުއްޓުނީ ވަރަށް ކުޑަ މިނިމަމް އިންޝުއަރަންސެއް ކޮށްލާ. އެއީ ރިޕޯޓުގެ އަންނަ ބޭބި ދަތުރު މާކެޓިންގ ޝިފްޓިންގެ މިލަމީ ހަރަކާތްތަކާ އެއްކޮށް އިންޝުއަރަންސާ ބަލައިގަތް އެސްޓިމޭޓަކުން ހަރުދަނާ ނަހަމަ ކަމަކުން އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރެވޭ އެއީ އެހެން އޮވޭ. ދެން ބަޔަކު ބޭނުވުން ދެންމެ ކޮޅަކު ވިދާޅުވިހެން އެބަ ބަސްމަންޓުތަކުގަ މި އިންޝުއަރަންސާ އެއްޗެހި ބޭރުކުރެއްވީމާ އެ މީހުން އަޅުން އުނދަގޫވާން، ނަންނަންގާ އެކަކަށް ވާހަކަ ވެސް ދެން. އެކަމަކު ވެސް މި ރިޕޯޓުގައި އަނެއްކަ އުނދަގޫކަން އޭގެ ހަދާ އެއްޗެ ޑެސްޓިނޭޝަނީ އިންޝުއަރަންސްކޮޕްރާ ޓެމްޕްލެޓް ހަދައިލައި ނުވާނެ. އޭގެ ސަބަބުން ތިމާވެއްޓަން ފިޔަވަ ގޮތް ދެއްކޭ ފަހަރު ސާފު ދެކެން ސަބަބު ޖެހުނީމާ ޖަޑު ހަމަ ބަރަބަރު ޕީ.އެން.އޭ އެކުލެވިގެން އިންޝުއަރަންސް ކޮމްޕެނީ ރިޕޯޓް ވަރަށް ދުރުވުމު. އެހެންކަމަށް ކަންކަން ފުރިހަމަ ސިވިލް ކޯޓަކަށް ދަތުރު ވެސް އެބަ ކުރޭތޯ. އެހެންވީމާ، މިކަމާ ބޭނުން ގަބޫލު އެބަދޭ ގަވާއިދުތަކާއި އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅުން. އޮތީ އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީން ނޫނީ އީ.ޕީ.އޭއިން ނޫނީ ޒާތީ ޚުދުން ވެސް ހަމަ ކަމަކަށް

ގަވާއިދުތަކެއް ނޫން މި ޑާކަސަންޖް ސިވިލިއަންގާ ގުޅޭ އިންޝުއަރަންސްކުރުމާއި އަދި ހަމަ އެއާއެއްކޮށް އެބަ އޮވޭ މީގެ ކުރިން އެބައޮތް ރާއްޖޭގެ ފަޅުތަކަށް އުޅޭ ނޫނީ އަޅާ އުޅަނދުފަހަރު ރެޖިސްޓްރީކުރާ ބާރު ގަވާއިދެއް. މިހާރަކު އެއެއް ނެތް. ފަހަރު އަރާފައި އޮންނަ އެތި ފަޅުން ނެގުމާ ޖުރިމަނާ މި ކުރުވާނީ ވެސް. ބައެއް އެއްޗިހި އަދިވެސް އެބަހުރި ފަހަރު އެދި ގޮތަށް ނުހަނާ. އެހެން ނުހަނާ ބައެއްޗިމަ ވެސް އެއަށް ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނެތް. އެ ހަމަ ކޮސްޓެއްގެ ގޮތުގައި އޮންނަނީ. ދެން އޭގެ އަދި ޓްރިމެންޑަސްކޮށް ހިސާބަށް ވެސް ނުގަންނަވާ. މި ކަންކަން ވެސް ބަލައިލު މި ގެންދެވޭ ފަހުން މަސައްކަތް އެކުލާ އެއްކޮށް އެބައި މިހުންނަނީ އެބަޖެހޭ ވަކި ދުވަހެއް ދޭން. އެހެންވުމާ އިތުރަށް ބާއްވާ ކޮންމެ ދުވަހަކަށް ހަމަ ޑިރެކްޓަރާ ވެސް އަރަންޖެހޭ. އެއީ ދުވަސް އެ ޑިރެކްޓަރުންނަކަށް ކުރިމަތިވާ ހުންނަ ހިނދުކު އެ ފަހަރުތަކުން ރަޖިސްޓަރީގައި ހަމަ އެޕްލިކޭޝަން ގޮތުގައި ވެސް ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ތަރުތީބުތައް ގެންދައިގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރާ ޑިރެކްޓަރުންނަށް ފައިސާ ދިޔައީ. ދެން ގިނަ ފަހަރަށް ޑިރެކްޓަރުންގެ ފައިސާ މި ހޯދަފައި މި ހުންނަނީ ކޮޅު މަސްދުކުރާއިރު ވެސް ބޭރަށް މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ނުދޭ ބަދަލުކުރަން. އެއީ މިހާރަކު ޑިރެކްޓަރުންގެ ކަނޑައެޅުމުގައި މި ހުރިހާ ގެންގުޅޭ މިންގަނޑުތަކާ ބަދަލުގެނައުމަށް ވަރަށް ބޭނުމުގެ އަދަދުތަކެއް ވެސް އަންނާނެ. ބައެއް ފަހަރު ބޯޓުޕްލޭނު ބެލުމުގެ ވެސް އަޅުގަނޑު އަންނާނެ. އެހެންކަމުން ހިފަހައްޓާފައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ މުއައްސަސާތައް، މިހާރު ގުޅުންހުރި މުއައްސަސާތައް އެއްކޮށް ސިފައިން މަޝްވަރާކުރެވިގެން އެ އެއްބަސްވުމަށް ރައްކާތެރި އަދަދުތައް އެ ޕޮލިސީން ދެއްކުމުން އެއްބަސްވުމަކާ ކާސް ކޮޕީކުރުމަށް ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ބަޔާންކޮށްފައި މި އޮންނަނީ. އަޅުގަނޑު މީގެ ކުރިން ވެސް ކަށަވަރުކުރުމަށް ވެސް ހުރީ. ދެން ކޯޓަށް ގޮސްގެން އެކަން ޖަވާބުދާރީވުން މީގެ ތެރެއިން އުޅުމަށް ވެސް ކޯޓު ރަނގަޅަށް ނިޔާވެސް މި ކަންކަން ކުރުވާތީ ގޮތުގައި ހޯދުން. އެހެންނަމަވެސް، މި ޑިރެކްޓަރުންނާއި އުސޫލު ފަރާތަކަށް މި ރާއްޖޭގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއްވެސް ފުރިހަމަކޮށްފައި ނެތި ދެއްކުމެއް ހަމަ އެ ވިޔަފާރިވެރިން އެއް އެޖެންޑާގެ ދަށުގައި އަންނަ އެއްޗެހިތަކެއް ދިމާ ބާރު ފަހަރަށް ރާއްޖޭގައި މިއަދަކީ ކަންތައްތަކުގެ ހަރަކާތްތެރިވެ ފަހަރު ގެއްލުންވެދާ ކަމެއްނު ވެސް އެ ފަރާތަކުން ވެސް ފުރަތަމަ ނެތި މި އެޖެންޑާ ރަނގަޅުކުރާ ބަޔަކު ވެސް ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކާ މި ކަހަލަ ކަންކަމަކާ ގުޅި ޑިރެކްޓަރުންގެ ނުލާ ހަމަ ވަރަށް އުފާވާ އެއްކޮށް ހުރި ފަރާތްތަކުން އެ ތަނަކީ ރަނގަޅު ހިނގާލާފައިވާ ހަމަ އެ ބޮޑުވެސް ރޭގާ އާދަދެއް ވެސް ހަމަވެދެނީ. އެހެންނަމަވެސް، ފަހަރު މިދިޔައި ހުރި ގޮތުގައި ހަމަ ހުރި އެގޮތަށް. އެ އެއްކޮށްލެވޭ ތެރެއިން ބަދަލުކުރާ އަދި މަސައްކަތް މި ކުރެވޭނީ ތަރުތީބު އެއްކޮށް އަދިވެސް ކުރަމުންދާ. އެއީ އެކަމު ފަހަރުތަކުން، ދިރިއުޅުމުގެ ފުރިހަމަކޮށް މިހާރު އެބަ އުސޫލު ޑިރެކްޓަރުންގެ ފަރާތުން ދަތުރުތަކޭ. އެއީ ތަނުގައި އަދިގެންގުޅޭ މިހާރު ފަހު މަސައްކަތްތަކުގެ ފަހަރެއްގެ މި އެއްގަލަ އަޅުގަނޑު ދިޔައީ ހަމަ. އެއީ މިހާރު

އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ވިސްނަންޖެހޭ، އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ވިސްނަންޖެހޭ ރާއްޖޭގެ ފަރުތަކުގެ މާހައުލު މިހާރު މި ދަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް މި ގޭ ހުދުވާ އަދިވެސް މިހެން ހިނގާ އެކިއެކި ހަރަކާތްތަކުގެ ސަބަބުން ދަރަން. އެހެން ދާ ވަގުތެއްގައި ފަރަށް ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ސަބަބުން އިންސާނުންގެ އިންޓަރވެންޝަނާ ނުލައި ފަރު އިއާދަކުރަން އުނދަގޫވާ ހާލަތުގައި މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ފަރަށް ގެއްލުން ނުވާނެ ގޮތަކަށް އެބަޖެހޭ ބަލަން. އެއީ ފަތުރުވެރިންނަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވިއްކަން މި އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މާހައުލު. އެހެންވީމާ، ފަރަށް ލިބޭ ގެއްލުންތައް ހުއްޓުވުމަށް ފަރަށް ލިބޭ ގެއްލުންތަކަށް ބަދަލުދިނުމާއި ޖަރިމަނާކުރުމާއި މި ކަންކަމަށް މިހެން ބައްޓަންކުރާނީ ވެސް މި ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވިގެން. މިހާރު ރާއްޖެއަށް މި އަންނަ އުޅަނދުގައި ނޯވޭ އިތުރު ނަގައްދައް ވެސް. އިތުރު ވަޒީފާ ހިސާބު ވެސް ނޯވޭ. ވަރަށް ބާ އެއްޗެހިތަކެއް މި އަންނަނީ. ދެން މި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މާހައުލު ހަލާކުވާގޮތަށް ދުވާލަކު ބަދަލުވަމުން، ބަލަހައްޓައިގެން ރަށްކާތެރިކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ނުލިބޭ ޤައުމަކަށް މިހާރު. އެހެންވީމާ، މިކަމަކީ ވަރަށް ގިނަ ކަންކަމެއްގައި މި ހުރި އިންޓަރވެންޝަން ދާއިރާ ހޯދުމުގައި. ޝުކުރިއްޔާ. އިތުރު ސުވާލެއް ވަކިން ޝުކުރިއްޔާ ހަމަ ހޯދަންޖެހޭނެ ކަމަށް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ހަމަ ޖަވާބުދާރީ ކުރުވާނެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޭނުން ޝުކުރުދަންނަވައިލަން އިނގޭތޯ މި ކޮމިޓީ އަދި ކޮމިޓީގެ މުޅި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މި ނުކުތާ ހުށަހެޅުމުގައި ކޮމިޓީގެ ޖަލްސާތަކަށް ތަޢާރުފުކޮށް ތައްޔާރުކުރައްވާ މަސައްކަތަށް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ގަލޮޅުދެކުނު، ސޯރީ! މަލިކު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު.

މަލިކު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ދެންމެ ވިދާޅުވެއްޖެ ވަރަށް ހުރިހާ އެ ބުނުން އުޅުއްވަނީ. ޖަރިމަނާކޮށްފައި ނުދައްކާ އަދަދު ހުޅުގައި ހަމަ އެ ބުނުން ވިއޮލޭޝަނެއް ހަމަ ހުޅުގައި ފަހަރާ ވެސް ކުރަމުންދާ ވާހަކަ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާ ދުވަސްވީއިރު ވެސް މި މައްސަލަތަކުގެ ބައެއް ނުލިބުން. އަދި ވިދާޅުވެއްޖެ ޖުރިމަނާކުރުވެނީމާ ސަރުކާރުގެ ކަމާ ބެހޭ ހުރިހާ ފުޅާ ރަތަކާ އެއްކޮށް އެއް މުޖުތަމަޢުގައި ލިބޭގޮތް ބަދެއްކަނަކީ މައްސަލަތަކެއް ބައްލަވާކުރުވަނީ ހުރި ކަމަށް. އެއް ސުވާލަކީ، ކިބައި މައްސަލަ އެމަށޭ ބައްލަވާކުރުވަނީތޯ؟ ހަމަ އެހާއެއްކަން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން އިންވަޔަރަންމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީން ކޮންފައި ޖޫރިމަނާ ގެއްލުންނަށްކަން އެބައުގޭ 51 މައްސަލަ

އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައި ހުރި ބައެއް ލިޔުއްވުންތަކަށް ރިއާޔަތްކޮށްދެއްވާއިރުގައި. އެއާއެއްކޮށް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ މައްސަލަ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން 9 މައްސަލައެއް އިނގޭތޯ ކޮޅަށް ފޮނުވާފައި އޮތް ކަމަށް މި ވަގުތު ކޮޅުގައި އެ މައްސަލަތައް ހިނގަމުންދާ ކަމަށް. މި މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި އެބަ ހިމެނޭ 8 އަހަރު، 10 އަހަރު، 5 އަހަރު ވެފައި ހުރި މައްސަލަތައް. ވަރަށް ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ވެފައި މި އޮތީ. ދައުލަތަށް ލިބެންޖެހޭ ވަރަށް ބައިވަރު އާމްދަނީތައް މި ދަނީ ނުލިބިގެން. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެޓަރނީ ޖެނެރަލާ ކޮށްލަން، މި ބޭފުޅުންނާ ކޮށްލަން ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ މިހާ ބައިވަރު މައްސަލަތައް މިހާ ދުވަސްވެފައި ކޯޓަށް ފޮނުވިފައި ހުރިއިރުގައި ނިސްބަތުން ކުރެވިފައި ހުރި ޒިންމާދާރުކަން ބަލާއިރުގައި ވަރަށް މަދު މައްސަލައެއް މި އޮތީ ފޮނުވިފައި ކޯޓަކަށް. ދެންމެ ވިދާޅުވެއްޖެ ދެ މައްސަލައެއްގައި ޖުރިމަނާ ލިބުނު ވާހަކަ. ފަހަރެއްގައި ވެދާނެ މިހާރުން ޖުރިމަނާކޮށްގެން ފައިސާއެއް ދައްކާ ދަޢުވާތަކެއް ކަމަށް ވެސް. އެހެން ދެން އެގޮތަށް އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްކުރީ ވިދާޅުވި ގޮތެއް. ދެން އެހެންނަމަވެސް، ވަރަށް މަދުން ކޮންމެ ގޮތެއްގައި ޖުރިމަނާގެ ފައިސާ މި ލިބެނީ އިނގޭތޯ. ސުވާލަކީ، މި ބޭފުޅުން ކޯޓުތަކަށް ފޮނުވާ މައްސަލަތައް ތަސްލީމުކުރާއިރުގައި މިހާ ކުރިން ދުވަހު އިނގޭތޯ އަޅުގަނޑު ހަމަ ދުވަހު ވެސް މި ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުކުރެއްވިއިރުގައި ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ހިއްސާކޮށްލިން، މި ކަންކަން ނުހިނގަނީ ކީއްވެގެންތޯއޭ؟ ޤާނޫނުގައި މި ބޭފުޅުން ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް ފުރިހަމަކުރަން ގާނޫނު ބައްޓަންކުރެވިއްޖެތޯއޭ؟ ނުނިމުނަސް އެ ކަންތައްތައް ފުރަގަހަކުރާނަމަ، ޤާނޫނަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކާ ގެންނަން ބޭކާރު މިހާރަށް މި ބޭފުޅުން ކުރައްވާފައި ހުރީ ކޮންކަމަކަށް މަސައްކަތެއްކޮށްފައިތޯއޭ؟ އަދި އޭގާ އެއްކޮށް ފުރަގަހަކޮށްލާފައިވާ ބޭނުން ތަންފީޛުކުރަމުންދާ ކަމުގެ އިންވަޔަރަންމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީގެ ރިޕޯޓަކުން އެބަ ދައްކާ ގޮތުގައިވާގޮތުން 21 މައްސަލަ. ވަރަށް ދިގު މުއްދަތެއް އެބަ ނަގާ އެ ތަންފީޛުކުރަމުން ދާއިރުގައި މި ބޭފުޅުން އެބަ ވިދާޅުވޭ ދުން ހުރި ފަރާތްތަކުގެ އެއްބާރުލުން ނުލިބޭ ވާހަކަ ވެސް. ބައެއް ކަންތައްތަކަށް ތަސްވީރުކުރާ ވާހަކަ ވެސް. މި ކަންކަން ހައްލުކުރުމަށް ޓަކައި ޖުމުލަ ގެންގުޅޭއިރުގައި މިހާތަނަށް ކުރިއަށް ހުރި މައްސަލަތަކުން، ގައިމު މައްސަލަތަކެއް ކުރަންވާނީ ދޯދި. އެކަމަކު އޭގެ ނަތީޖާއެއް ފެންނާކަށް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައި މިހުރި ރިޕޯޓަށް ނުވަތަ މައުލޫމާތަށް އަޅުގަނޑުމެން ނަޒަރު ހިންގައިލާއިރުގައި. މަދު ޖުރިމަނާއެއް މިހިރީ ލިބިފައި ކޮށްފައި ހުރީ. އިރުޝާދުދިނުމަކީ އެ ގަވާއިދުތަކަށް ފަރާތުން ޖުރިމަނާކޮށްފައި ވަނީ ވިދާޅުވި ފަރާތުން ހީވޭ ހަރަކާތުގައި އެ ބޭފުޅުން ސަރުކާރު މި ބަޔަކު ހުރި ޖުރިމަނާކުރި ވެސް ހަމަ އެ އެޖެންސީގެ ދަށުގައި އަސާސީ ފަރާތުގެ އެ ބާރު އަދިވެސް ސަރުކާރު ދަށުގައި އެހެން ބޭރުގެ ވެސް މަސައްކަތް އެބަ ކުރޭ. މި ޤާނޫނާ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ޒިންމާއިން ވިޔަފާރިތަކުގެ ކުރެއްވިއިރުގައި އިންވެސްޓްމަންޓްކުރެވޭން ގެނެސްދިނުމަށް އެ ރިޕޯޓް ނުވަތަ ރިއާޔަތް ކުރަން ގޮތަކަށް

މަސައްކަތްކުރަމުން ދަނީ. އަޅުގެ ސުވާލަކީ، ރާއްޖޭގެ އަންނަ ބޮޑުވަރަކު މި ނިޒާމުގެ ތެރެއަށް ފުއްދުމަށް ބަލައި މިހާތަނަށް މަސައްކަތްތަކެއް ނުކުރެވި މި އޮތީ ކީއްވެގެންބާއޭ. އެއީ އެހެން މި ދެންނެވި އިނގޭތޯ، އެހެން މި ދެންނެވި މި ޗެކްލިސްޓް އެބަ ވިދާޅުވާ ބައެއްފަހަރު ބޮޑުކޮށް އަދަދަކަށްވުރެ ވެސް ކުރާ ޗެކްލިސްޓާ މާ ބޮޑު. ދެން އަދި ސުވާލަކީ، އެކަހަ ބޭރު ޗެކްލިސްޓް ކުރެވިގެންދާނެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބައޮތޭ މި ފައިސާ ހޯދަން ބޭނުމީ ގޮންޖެހުންތަކާއި ހުރިކަން. އެހެންވީމާ، މި ބޭފުޅުން ގަބޫލުކުރައްވަންތޯއާ ޚަރަދުތަކުގައި ވެސް އަދަދަށްވުރެން އެކަމަ ކަންކަމަށް މި ބެލީ ވިދިގެން އެންވަޔަރަންމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީން އެންވަޔަރަންމަންޓަލް ގައިޑްލައިން މި ކުރާ ޗެކްލިސްޓާ ބަދަލުގެނަނީ ވެސް ބޭނުމެއް ނުވަތަ ރިނިއުއަބަލް ނުވަތަ އެ ދެއްކުން ވަރެއްގެ ޗެކްލިސްޓެއް ކުރުމަށް ބަޔަކު އެކަކަށް ވިސްނުމުގެ ގޮތުގައިތޯ? އެހެން މި ދެންނެވީ، ބޮޑު ޗެކްލިސްޓާއި ކޮންފަދަ އެ ފައިސާ ނުލިބި އޮޑިޓްކުރުމަށް ހަމަ ގައިދު ވެސް ޑިޓޭލްސްތަކުގެ އެއްކޮށް ޗެކްލިސްޓުން ފުރިހަމައިން ދެއްކޭ ނިޒާމުގެ ވެސް ގާއިމުކުރެވިފައި ހަމަވާ ކަށަވަރު ގާތް އަދަދުތަކުގެ ބޭނުމަށް މިހެން އަޅުގަނޑުމެން އަމިއްލަ ފާހަގަ ކުރަނީ. ދެން ކުރުމަށްޓަކައި ސްޓްރެޓެޖިކް އަޅުގަނޑު އަނެއްކާ ހަމަ ޖެހިގެން ޗެކްލިސްޓް ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ފުރުޞަތު އެޓަރނީ ޖެނެރަލް.

އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ކައުންސެލް ޖެނެރަލް ފާތިމަތު ޝަހީމާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ދެން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ކުރައްވާފައިވާ ސުވާލަކީ، ހުށަހަޅާފައި ހުރި މަސައްކަތެއް މި ޤަވާޢިދުން މިދާ ސަބަބު ދެއްތޯ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތްތަކަށް ބަލައިލާއިރު ކަމުގައި ވާނަމަ، މި 2023، 2025، 2024ގެ ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅައިގެން ކުރިއަށް މި ގެންދާ މަސައްކަތެއް. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އޮންލައިންގެ ޕޯޓަލްގައި މި ހިމެނޭ 9 މަސައްކަތެއް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން މި ހުށަހަޅައިގެން ކުރިއަށްދާ ކަމުގައި. ދެން އޭގެ ބަޖެޓުގައި މި ފަރާތުން އަދަދުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ބާކީ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ނަގާފަ. އެހެންވީމާ، ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް އޭގެ ޗެކްގައި 2023، 2024ގެ ބަޖެޓުގައި ހުށަހެޅިގެން ކުރިއަށްދާ މަސައްކަތެއް. ދެން މިސާލަކަށް ހުށަހެޅުން އާދައި 2015 ހިސާބުގައި ވެސް ފަރާތުން އަހަރުގައި ހުރި ބަޖެޓުތަކުގެ މަސައްކަތް. ދެން އޭގެ ފަހުން ހުށަހެޅިފައި މިވަނީ މަސައްކަތާ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ވެސް އެޕްލި ޕްރޮސެސްއެއް ގޮތެއްގައިތޯ، އަނބުރާ ގެނެސް އެ ޕްރޮސެސް

ފުރިހަމަކޮށްފައި އާދެން އަނެއްކާ ވެސް މިސާލަކަށް އެ މައްސަލައިގައި ހާދުގެ އީ.ޕީ.އޭއިން ނަންގެވި ޑިސިޝަން އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ގާނޫނުގައި މި އޮންނަ ގޮތުން އީ.ޕީ.އޭގެ ޑިސިޝަން އެޕީލްކުރެވޭނީ އިންވަޔަރަންމަންޓް މިނިސްޓްރީއަށް. އެހެންވީމާ، މިނިސްޓަރ އާ ނަންގަވާ ޑިސިޝަންގައި ބޭސްކޮށްފައި އަނެއްކާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެ މައްސަލަ ކުރިއަށްގެންދަނީ. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ޕްރޮސެސްތަކެއް ގާނޫނުގެ ތެރޭގައި ވެސް އެބަހުރި. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޓީގައި ވެސް ފުރަގަސްކަރަވާން ކަރަޓިރެއިން އަދި މިއިން އެއްވެސް މައްސަލައެއް އާދޭ ޗެކްގައި ނުދެއް ނިމޭ، އޮޕަރޭޝަނަލް ކު ބިޑް ސްޓެޕްސް މައްސަލަ ބިޑް ފޯމްގެ މައްސަލަ ފިޔަވައި. ދެން އެގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ބޭސް ވިއުލާއިގެން އެ ފައިސާ ހުރުމަން ބަލައި ތަސްރީފުކުރަން އަދުރަކާން އެދިފައި ވާނީ. ދެން މި ބަޖެޓް އާރު އަޅުގަނޑުމެން ކެރައިގެން ހިފަހައްޓާފައި ރަށްޓާގައި މި އޮޅި މި ބޭސް ސަސްޓެން މައްސަލައިގައި. ދެން އެ މައްސަލަ ނިމުމުން އެ ހުރިހާ ދައްކަން އެ މީހުންގެ މަސައްކަތް މި އޮޅި އަންގާފަ. ދެން ބުރުވީ ޖަރާޟީފާސްތީ ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކުރަމުން މި ދަނީ. ދެން އީ.ޕީ.އޭއިން ވެސް ފުރަގަކުރުމުގައި ފެތުރިން ދެން ބޭނު ހުރި ގަން މަސައްކަތްތަކާ އާދޭ، ފުރަގަކުރުމުގައި ފެތުރިން ދެން މިހާރު ގަން މަސައްކަތްތަކާ ހަމަ ބައިވަރުވެރިވެގެން ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުންވާ މި ދުއިސަލާ، ބީ.އެމް.ސީ ސްޓޯރޭޖު ދެން މި ބޭބޫދުންގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން ދަށުވާލާނުގެ ހުއްޓަން މި ދާ މަސައްކަތް، ހަމަ ފަރާތްތަކުގެ ގަން މަސައްކަތްތަކާ. އެހެންވީމާ، 80% މަސައްކަތްތަކާ މި ކުންފުނީގެ މަސައްކަތް އަސްލުގައި ދަށުވާލާނުގެން އަޅުގަނޑުމެން ހުއްޓަން މި ގެންދާ މަސައްކަތް. އެއީ ވަރަށް ހުރިގޭ ހިސާބުގައި ހުރި ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތްތައް އަދި ހަމަ އެހެންގޮތް، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ހުރަހަޅައިގެން އެބައުޖޭ އެއް މަސައްކަތަކީ އެ ވިއުލާވިހުން އެ ފަރާތް އަލުގައި އާދޭ ބޭޖު އެ މިހުން ނުނަގައިގެން އެ ތަން ސަޕޯޓުކުރަން ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން ހުރަހަޅައިގެން ހުއްޓައިގެންދާ މަސައްކަތް. ދެން އެ މަސައްކަތުގައި ވެސް މިހާރުގެ ސްޓޭބިލިޓީއަކީ އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ހުރަހެޅިފަ މިހާރު ގަނޑު އަސްލަކީ ދަށުވާލާނުގެ ދެމީ ހަރަކާތެއްނަމަ ގަމާކުރަ ނުރިޔާ ތަކުރީގައި ފެތުރިއްޖާ، އަވަސް ހަތަރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަށުވަ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ހުއްޓަން މި މަސައްކަތް ހުރަހަޅަނީ. އެ ދުރިމަހުގެ ގަނޑު. މިހާރު އެ ސްޓޭބިލިޓީ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ހުރަހަޅާ މި ގެންދަނީ. ސީ، މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރު ސްޓޭބިލިޓީއަކާ. ދެން ވަރަށް މަސައްކަތްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެޖެންޑާގެ މަސައްކަތް ދަށުވާލާނުގެން އަޅުގަނޑުމެން ހުރަހަޅާ މި ގެންދަނީ. އެއީ ހުރިން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ހުރި ދަރަޖަ ބޭއްވުން ކޮމިޓީ މިނިސްޓްރީއާއިގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ފުރަގަކުރުމުން މި ފައިޖެހިން ބޭނުގެ ކުންފުނިތަކާއި ކުއްޖަކައިވާކީ އެ މިހުންނަން މި ހަމަތަރުކާރިޔާ ކުރިއަށްގެންދާ އަޅުގަނޑުމެން އެގޮތަށް ހުރިހާކަމެއްގައި މި ޖެހިނީ. ދެން ބަޖެޓުގައި އެޖެންޑާ ޖަރިމަނާކުރުމަށް ގޮތަކަށް ނުން މި އޮތްނަނީ.

އެކަމަކު ހަރުގަނޑުވެފައި ހުރި ބައެއް ކަންކަން ދަށަށް ދާ މައްސަލަ ރައްކާތެރިކަން ހަރުގަނޑުވެފައި އާ ދަތުރުވެރިންނަށް ފަސޭހަ ކުރުމުގެ

ޚިދުމަތް ބެލެހެއްޓުން އާ ދަތުރު ފުރުސަތު ރައްދުކުރެވޭނެ ކަންތައްތަކަށް އެބަ އިސްތިސްނާ ކުރާ އުސޫލުތައް އެޖެންސީގެ

މައްސަލަ ހަރުގަނޑުވެފައި ދަތުރުވެރިންނަށް. އެހެންނަމަވެސް، ހަރުގަނޑުވެފައި މި ދަތުރުވެރިޔާ ކޮންމެ ފަރާތަކު

އެޖެންސީ އޮތް ނަގާ ރިޕޯޓު ނުކުތާއެއް ސައިން ޕަބްލިކުކުރަނީ ހަމައެކަނި އެޖެންސީ. ޕަބްލިކުކުރާ ޖަންގަލީ

މިޒާނުގަ މި އޮންނަނީ. އެހެންވީމާ، ޕަބްލިކުކުރަނީ މި ތަރުތީބުން ނަގާތަން ނުފެނޭ ކަމަށް ވިދާޅުވޭ.

އެހެންވީމާ، ކޮންމެ މައްސަލައެއްގައި ފޮނުވާ ހަމަ މި ދަންނަވާލީ ރިޕޯޓު އިޢުތިރާފުކުރަން ޖަވާބުދާރީވާ އަންނަނީ

މައްސަލައިގެ މައްސަލަތައް ބޭނުން މި ހުރިހާ ކަމެއް ކުރަން އަސްލުގައި ބައިވެ ނަގާ. އެހެންވީމާ، މިހާރު މި ހުރިހާ

މައްސަލަތަކެއްގެ ސަބަބުން ސަރުކާރުގެ ނިޒާމު ގާނޫނީގޮތުން ރިޕޯޓު އަމަލުކުރާ ހަމައަށް ގެނައުން މިހާރު މިވަނީ. ދެން

ހަރުގަނޑުވެފައި މިހާރު މި ބޭނުމަކީ ވާނުވާގެ، ބޭނުން ވާވާ މައްސަލައިގައި މިހާރު މި ދަންނަވާލަން ބާރު ހިފެހެއްޓުމުގައި

ޚާއްޞަ ބާރު އަންނައިރު ފައިސާހޯދައިގެން ފޮނުވާ ފުރިހަމަ ހާސިލް ކުރާ ގޮތް...

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި މައްސަލައަކީ ވެސް ބައްދަލުވުން ފަހަރެއްގެ ވަކިވަކި ކަނޑައެޅުނުގޮތުން ރިޕޯޓު ނަގާކަމުން... ސިފަކޮށް، އާ ހަރުގަނޑުކުރުމުގައި ރައީސްގެ

ޖެނެރޭޝަން އާ ބިލް ހަރުގަނޑުވެފައި މައްސަލައިގައި ހަރުގަނޑުވެފައިގެ ގަވާއިދުގައި އާ ބައްދަލުވުމަށް ލާޒިމުވެފައިވާ އާ ބިލް ރައީސް

ފަރާތުން ވަރަށް ގިނަ ބައިވެރިވުން ހާސިލްވި ސަރުކާރުގެ ގަވާއިދު ހުށަހަޅާ ކަނޑައެޅި ޚާއްޞަކޮށް އެޖެންސީ ޖަވާބުދާރީވާން...

އުތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު ކަމާލް ޢަބްދުލް ޙަމީދު ޢަލީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! އިޙްތިރާމް ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ! އަޅުގަނޑު ސުވާލު ކުރަން ބޭނުން. އެހެންވީމާ، އަދި ބިލްގެ އީ.ޕީ.އޭގެ ބައްދަލުވުމާއި

އިންވަޔަރަމަންޓްގެ ބައްދަލުވުން އާ ސަރުކާރުގެ ހަރުގަނޑުވެފައިވާ މައްސަލައިގައި އިންޓަރނޭޝަނަލް ޚިޔާލުތަކެއް މިއަދު

ބޭރުފުރުމަށް އެކަމަށް ރުހުން ދޭން ކަންނޭނގެ. މިހާރު މި ދަންނަވާލީ މި ބައްދަލުވުން ހަމަ މި ފުރަތަމަ އަހަރެއްގެ

އަސްލަކީ ފެނޭ އާ ބައްދަލުވުން ހަމަ ރައްޔިތުންގެ ހަރަކާތްތެރިވުމެއް އާ ޢަމަލުކުރޭ. އެކަމަކު ހަރުގަނޑުވެފައި އަސްލު

މި ދަތުރުކުރަން ދާއިރާގައި އަސްލަކާ ފެނޭ ހަމަ މި ފަރާތުން ވާނުވާ މައްސަލައިގައި ފެނޭ ހަމަ ސަރުކާރު ހުރި ގޮތަ

ފަހަރަކު މި ހަރަކާތް ގަބޫލުކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، އެއީ އަސްލު ބަލައިލަން ރަނގަޅު ކަމެއް ކަންނޭނގެ

ސަބަބުތަކާ ސްޓީމްސް.

މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

..ވިދާޅުވެއްޖެ، އިޖުރާއަތުގެ ނުކުތާ އެބަ ނަގާ ވާހަކަ. އެކަމާ ދެން އަޅުއްވާ ތި ސާފުކުރެއްވި އެޖެންޑު އިނގޭތޯ، ޒިންމާކުރެވޭނޭ ގޮތުން ހަމައެއް ނެތީ ކަމަށް އިނގޭތޯ. މިސާލަކަށް ހަމަ އަސްރަ ބޮޑުވަރަކަށް ފަރަށްއަރައިގެން އެ ކުރެވޭ ދިރިމަސްތައް އެއްވެސް ޒިންމާކުރެވޭނޭ ގޮތެއް ހަމައެއް ނެތީ. ދުވަސް ވެއްޖެ ބައެއް ދިރިމަސްތައް ކަނޑުތެރޭ ހުރިތާ. މި އިސްތިހާރުގައި އެބަ ހިނގާ ތަކެތި ކުރު އެބަ ދިރާސާކަން. އަޅުގަނޑު ހަމަ އިތުރުކޮށްލަން ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ، އެ ބޭފުޅުން ޒިންމާ ނަގާނެ ހަމަހަމަ ނިޒާމު ނޫނީ އެ ގަވާއިދުން ބޭނުން ދިޔައިމާ ފަރާތްތަކުން އެ ގަވާއިދު ހަރުދަނާ ގޮތެއް ބޭފުޅުން ޒިންމާ ނަގާ ހަމައެއް؟ ދެން ގާނޫނީ ބެލުމެއް ނެތް، ޒިންމާކުރުވަން ގޮތުގެ ހިނގާފައި ހުރި ގޮތް ހަމަ، ހަމަގޮތަކަށް ގޮތުގެ އެ ކުރުމުގެ ބަދަލު ގެނައުން ދިރިހުރި މަސައްކަތް މިކަމަށް ދިރާސާކޮށްގެން ކުރެވިދާނެ ހެއްޔޯ؟ އެއްވެސް ހަމަ އެ ސަރުކާރު މި ޤާނޫނު މިގޮތަށް ކަނޑައަޅާފައި ވެސް ފަރަށް އެއްވެސް ޒިންމާ ކަނޑައެޅުން ބަދަލު ގެނެވޭނެ ގޮތެއް ހަމަ ގާނޫނީ ނިޒާމެއް ނޫނީ ގަވާއިދު އަދި އެ ގަވާއިދު ހިފެހެއްޓޭނެ ގޮތެއް ނެތް ޒިންމާ އެއްވެސް ބޭފުޅަކަށް ކޮށްފައި ނެތް އެކަން ބޮޑު ގޮތުން ޒިންމާ ކުރެވޭ ގޮތް ހަރުދަނާކުރުމަށް ހިނގައިދިޔަ އިޖުރާއަތު ދުވަސްކޮޅު އިނގޭތޯ. ... އެހެންވީމާ، ކޮބައިތޯ މިކަމުގައި ގޮތެއް ނެތް ބޭފުޅުންނާ އެކު ކުރެވޭ މަސައްކަތެއް ހެއްޔޯ؟

އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ކައުންސެލް ޖެނެރަލް ޚަދީޖަތު ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް! މިހާރު ގެނެސްދޭނަމަ ގޮތުގައި އެ ބޭފުޅުން އެ ބަދަލުކުރުމަށް ގޮތުގައި އެކަމުގެ ބައެއް ކަންތައްތަކުގެ ސިޔާސަތު އަދި ޒިންމާ ކަނޑައެޅުން މި ކަމާއި ގުޅޭ ޕްރިންސިޕަލް ސްޓޭޓްމަންޓް ޕްރިންސިޕަލްސް ނަގައިގެން އަދި ޒިންމާ ކަނޑައެޅުން މި ގާނޫނުގައި މިހާރު މި ދައުލަތުގެ މި ތަނުން. ދެން އެހެންވީމާ ކަމެއް ވެސް ހިނގާ މިހާރު މިކަހަލަ ކަންތައް ތަކަށް ޒިންމާ ކަނޑައެޅުން ދައުލަތުގެ ވިސްނުމެއް ނޫން. ކަނޑައަޅާ ގޮތްތައް ބެލުމަށް ދައުލަތުގައި ޒިންމާ ކަނޑައެޅުން އާއި ދައުލަތާއި ގުޅޭ މި ކަނޑައެޅުން. އެހެންވީމާ، ކަމުގެ ސަބަބުން ޒިންމާ ކަނޑައެޅުމުގެ ދައުލަތުގެ ގޮތުން މި ކަނޑައަޅާ ގޮތް. އެހެންވީމާ، މި ކަމަކަށް ވެސް ދައުލަތަށް ނުވަތަ އެހެން ފަރާތްތަކުން ނަމަ، ކަމެއް ބެހޭގޮތުން ކަމަކީ ހަމައެކަނި ގުޅޭ އެކު ޒިންމާ ކަނޑައެޅުން ތަކުގެ އެކި ގޮތްތަކުގެ ހުރި އިޖުރާއަތު ކުރުމަށް ކަމަކަށް އަދި

ނިންމަވާނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަރިގިއުމަންޓްތަކަށް ބައްލަވާފައި. އެހެންވީމާ، އަދި އެއީ އެއްވެސް މައްސަލައެއް އާދޭ ޤާނޫނުގައި ނުހިމޭ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް މިދެންނެވި އިސްލާހު.

އެންވަޔަރަންމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް އިބްރާހިމް ނަޢީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ދަންނަވަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޅުގަނޑުމެންނާ ވެސް އެބަހުރި ސުވާލުތަކެއް ކުރައްވާފައި. އޭގެ ތެރެއިން ދަންނަވާ އަޅުގަނޑު ވާހަކަދެއްކުމުން ދަންނަވާ ވާހަކައެއް، ދެ ޑިރެކްޓަރުންގެ އެއީ ޚަރަދުއަރައިގެން ހުރި ބޭނުމެއް މައްސަލަތަކުގެ ދެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ލިބިފައި ހުރި. ދެން ބައިވަރު ކުރި ޑިރެކްޓަރުންނަށް އެބަހުރި. ކުރި މި ދަންނަވަނީ ހަމަ ބައިލިއަން، ހަތަރު ލައްކަ، ތިން ލައްކަ އެހެން ވަރަށް ބައިވަރު އެއްޗެހިތައް ހުންނާނެ ލިބިފައި. އޭގެ ޖީއައިއެސް ޑޭޓާތައް ހުންނާނެ. ދެން މި ކަމާ ޑިރެކްޓަރުންގެ އަދަދުތަކާ ވަކި ޚުލާސާތަކެއް ބަލައިގެން އެހެން ތަރުތީބު ވެސް މަސައްކަތްކުރާ އުސޫލުތަކަށް ރިޕޯޓްތަކުގައި ހަމަޖެހި ޚުލާސާކުރާތަކަށް. އެ އެއްޗެހި ކުރިއަށް ޓެކްނިކަލް ވަރަށް ގާތުން ބަލާ ގޮތުން ލިބޭ ހުރިހާ ކަމެއް ދެނެގަނެވޭ. މިސާލަކަށް ބަލާ ގޮތް ޢާރިޟްގެ ހިސާބުގައި ބިނާވެފައި އެއްޗެހި ހުރުން ލިބޭ. ކުރިއަށް ހިމެނޭ މަސައްކަތުގެ ސޮފްޓްވެއަރ ހަމަ ގޮތަކަށް ހިމަނާ ވަރަށް ތަފާތު ހުރިހާ ރިޕޯޓްތައް ހުރިކަމަށް މި އަދަދުތަކާ ބައި ގޮތުން ވެސް މި ބާރުވެރިން އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅި މަޢުލޫމާތު ދެން އެހެން ތަނެއްގެ ހިސާބު ގޮތަށް ކަމަކު އަންނާނީ ވިދާޅު ބައި ގޮތުން. ދެން 21 މައްސަލައާ ބައި ގޮތުން އިތުރު އެއްޗެއް މިކަހަލަ އެޕްރޫވް ލިބިގެންވާނީ؟ މިހާރު އޮތް 21 މައްސަލައެއްގެ ވާހަކަ ދަންނަ ވިޔަފާރިތަކަށް؟ ދެން އެ އަދަދުތައް އަޅުގަނޑުމެން ނުބަލާން ހިނގާނީ މި ބޭނުން އަދަދުތަކެއް ކަމަށް. މި އަދަދުތަކާ ބައިގެ ތިން މަޝްވަރާކުރުމަށް އެއްކަލަ އަދަދަކަށް މިކަހަލަ ކޮންސެޕްޓް ފުރިން ވެސް ނިންމާލައި ހުރި މި އެންމެ ފަހުން ހިސާބުތަކާ ބައިގެ ހަރުމަސައްކަތް މި ސިފަވެގެން އަންނަ ބުރަކަ ހިސާބުތަކާ ހަރުމަސައްކަތް ވެސް އަދި މިސްރާގެ ސްކޯފްގެ ކަނޑައަޅާ ބައިގެ ހުރަސްތަކެއް ހިނދު ހަރުމަސައްކަތް ވެސް އެ ވަރަށް ބައި ފައިސާގެ އަދި ފުރަތަމަ. އެހެންނަމަވެސް، އެކުލަވާލެވޭ އެ ނިޒާމް ދެ ބައެއް ވެސް ވާހަކަދައްކައިގެން އެ ދުވަސްތަކުގައި ވެސް އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި އެކަން ޙައްލުކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް މި ކަންތައްތައް ނިމިގެން ގެނައުން މި ދަނީ. އެ އަނބުރާ ޑިރެކްޓަރުގެ ބައި އަދަދު ދައްކައިގެން ނުވަތަ އާންމުކޮށް ނިމިނިކަ ހިނގާނީ. ޝުކުރިއްޔާ.

އެންވަޔަރަންމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީގެ ޑިރެކްޓަރ ޚާލިދު ރިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އައްސަލާމްޢަލައިކުމް. އަޅުގަނޑު ޝުކުރު ރިޔާސަތުން އިނގޭތޯ އީ.ޕީ.އޭ ފަރާތުން. ދެން އަޅުގަނޑު އެ އަހާ ބައި ގެންދިޔަން އަޅުގަނޑު ސުވާލުކުރަންވީ. ދެން އާންމުކޮށް މި އަޅުގަނޑު މިސާލަކަށް، އިންޓަރނޭޝަނަލީ ރެކޮގްނައިޒް މިސާލަކަށް، ރަޖިސްޓަރީވެސް ކުރަނީ ތަންތަނުގައި ހަމަ އެތަނުގެ ފަރާތުން ބޮޑެތި އަރައިގެން އެ ބާރުވުން، އެ ވަރަށް މަސްއޫލު ތަނެއް ހަމަ އިނގޭތޯ. އެތަނަށް އަރައިގެން އެ ބާރުވުން ގާތްގަނޑަކަށް ދިވެހި ރުފިޔާއިން 18500 ރުފިޔާ މި ޗާޖުކުރަން މި އެ ބާރުވުން ނަންގަވާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން މި ގާތްގަނޑަކަށް، ފުރަތަމަ މި ސުވާލާއި ފަރުސް ޗާޖުކުރާ ދޮރޯށްގައި މި އިންނަނީ 55 ހާސް 9 ސަތޭކަ ރުފިޔާ އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑު އެއަރޕޯޓަށް ބޭނުންވެއްޖެއްޔާ މި ކުރަނީ ބާރަހާސް ހަސަތޭކަ ރުފިޔާ. ދެން އަޅުގަނޑު އިންޝުއަރަންސާ ކަހަލަ ތަކެތި ދޭން ކަހަލަ ނުރައްކަލު ރިސްކަސް ހުރި ތަނެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މި ބޮޑުނަން މާބަޔަކު ދަރަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޓޫރިޒަމާއި މަސްވެރިކަމުން މި ބޮޑުބައި މިވަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ތަންތަނުން ބަލާލައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުރައްކާ ރިސްކަސް ހަމައެކަނި މި ބޯޓުވެ ގާބިލްކުރަމުން ހުރި ފެނޭތަނާ. އެހެންވީމާ، އަސްލު މި ތަންތަނުގެ ފުރިހަމަ ބަޖެޓުގައި މި ފުރިހަމަގެ 12000 ރުފިޔާއަކީ ސަރުކާރު މިޖަމާކުރަން އަޅުގަނޑުމެން މި އިންނަ 12600 ރުފިޔާއަކީ ބަޖެޓުގައި ވަރަށް ކުޑަ އަދަދެއް. ދެން އަސްލު މިހި ބޮޑުވެގެން އެބަދޯ މިސާލަކަށް، އެ ހިމާޔަތްކުރަން އެކި ސަރަހައްދުތަކަށް އަރައިފެއްޓުމު އަދި ބޮޑުވެގެން. އަނެއްކާ ހަމަ ހާދަ އިތުރުން މިސާލަކަށް، އެތަނުގައި ފުރިހަމަ ފުރަތަމަ ހުރިވަރު، ދިރޭ ފުރަތަމަ ހުރި އަދަދު ނުވަތަ އެތަނަކީ ކާރީ ކުރުސަސްހުރި ތަނެއް. އެ ދުއްސަސްހުރިކަން އިމްޕޯޓުވާވަރަކަށް އެކަމާ ޖަރީމާ އެބަ އިތުރުވޭ. އެ ހަމަ އެހެން ބޮޑު ތަންތަނުގައި ވެސް މިކަން ކުރާގޮތް އިނގޭތޯ. ދެން މިގައި މިވާގޮތަކީ ފަހަރު އަސްލު ބަޖެޓުގައި މި ބޮޑުވެގެން މިސާލަކަށް، އެހެނަސް ގަސްގަ ބަޔަކުވަނީ އެ އެކްސްޕޯޓް އޮތް ނުވަތަ އެ ދިރިހުރި ހުރި ގެއްލުން އުނިވެސް. ހަމަ ބޮޑުދުރު ވަރަށް ރީތި ފަރު ގާތްގަނޑަކަށް 50%، 40% ދިރޭ ފުރަތަމަ ހުރި ފަރުތަކަށް ހަމަ ސާފުވެއް. ހަމަ އެންމެ ދިރުން ދުރުކަނާތާގެއް ނިސްބަތުން ހަފުތާގެ އެބަދޯ. ދެން މި ތަންތަން މިސާލަކަށް، ކަނޑައަރާ ހަމައެކަނި މަސްވެރިން މިސާލަކަށް، ދެކަރަ ދުވަސް ހުރިގޮތުން އާބާދީން އެބަ ނަގާ ގާތްގަނޑަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި 10 ވަރަކަށް އަހަރު. މިގޮތަށް ހަމަހަމަ ތަފާތު ތަންތަން މިއަށްވުރެ މާ ގިނަދުވަހުން އާދަވަސް ވެސް. އެ ވާގޮތަކީ އެއްކަލަ މުޅިކަމަކަށް ހަމަވެގެން އެހެނިހެން ފުއްދާ އެއްކަލަ ރަބަލު ނުވަތަ މި ގެ އެބަހުރޭ. ދެން މި އެއްކޮށްލަމުން ސާފުކުރުމަށްޓަކައި އެހެންގޮތަކަށް އާ މުދަލާއިން ނުވަތަ ނުވެސް އުފެދޭ. އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ކަމަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އަސްލު އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރާ އަދަދަށް އެކަށީގެންވާ އަދަދެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭނީ އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާ މުސްތަފާ.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ބަލާއިރު ޖުމުލަ މިތަނަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައި ހުރި މައުލޫމާތުގައި ދެންމެ ވެސް ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ވިދާޅުވިހެން 51 ޕްރޮޖެކްޓެއް ކުރިއަށްގެންދެވޭ. ދައުލަތަށް ލިބިފައިވާ 557 މިލިއަނަށް ރުފިޔާ އެބައޮތް ޚަރަދުކުރެވިފައި ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގައި މި ލިބުނު ގްރާންޓުގެ ތެރޭގައި ރައީސް. ދެން މިގެ ތެރޭގައި ހަމަ ފާހަގަކޮށްލާ 2016 އިން ފެށިގެން އަބަދު މި ޕްރޮޖެކްޓެއް ކުރިއަށްގެންދެވިފައިވުން އައިސް މިހާރު އެއްކޮޅުކޮށްލުން މި ދަނީ 2016 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ލިސްޓުން އެބަ ފެނޭ އެގްރީމަންޓް ރައީސް. މިހާތަނަށް ހަމަ އާޗިން އެ ވިދާޅުވި ގްރާންޓް 9 މައުލޫމާތުގެ ގައުލުގަ މިއަދު އާޗި އާޗިން ކުރީގައި އެބަ ގެންދަވާ. އޭގެ ތެރޭގައި ވެސް އެބަޖެހޭ ހަމަ 2016، 2017 ހިސާބުގެ މައުލޫމާތު ރައީސް. އެހެންވީމާ، 51 މައުލޫމާތުގެ ތެރެއިން 9 ވަރަކަށް މައުލޫމާތު ދެން އާޗި އާޗިން ކުރިއަށް ގެންދަވާއިރު އޭގެ ތެރޭގައި ވެސް އަދި ކޮޅު ހަމައަށް ނުދެވި އެބަޖެހޭ 3 މައުލޫމާތެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މައުލޫމާތު ލިބިފައި މިހާރު ހުރި ގޮތުގައި ފެއްޓިއްޔާ ރައީސް ކޮޅު ހަމައަށް އަދި ކޮބައި ހުރަހެއް. އެހެންވީމާ، އޭގެ މާނައަކީ ކޮޅު ހަމައަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި 51 މައުލޫމާތުގެ ތެރެއިން ގެންދެވިފައި މި އާޗި ހަރުކަށި މައުލޫމާތު ކޮޅު ހަމައަށް ދެވިފައިން މި އާޗި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުރެއްގައި 2016 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން މިއަދާ ހަމައަށް ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ އަސާސީ ހުރި ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ. އަދި ދައުލަތަށް ލިބުނު 5 ބިލިއަން ޑޮލަރު ގެނަ ހުރިހާއެއްގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުރުގައި 5 ބިލިއަން ޑޮލަރު. އެހެންވީމާ، މިއީ ހަމަ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ދެއްކޭ ލިބުނު ކަމެއް އަޅުގަނޑުގެ ކަމުގައި މި ޖެހިފައި. މި ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ބޭނުން ހާސިލުކޮށްގައި މި ހިސާބުތަކުގައި ދައުލަތަށް. މިސާލަކަށް، ފަރަންސޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަމަ ވަރަށް ނާޒުކު ތިމާވެއްޓާއި ގުޅޭ ކަންތައްތަކެއް، ފަހުމުގެ ބޭނު ހަޅުތާލެއް ހަރާކާތްތެރިވުމުގައި މި ދަނީ. ދާއިރާގައި ދެން އެ ބޭފުޅުންނާ ދެކޮޅަށް ކުޅުދުނުގައި ކުރިއެރުން ކަމެއް، އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާ، ޕްރޮޖެކްޓް ހުރިހާ އެއްޗެއް ގޮތެއް ނުކުމެގެން މި އުޅޭ ރައީސް. މާނައަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގޮތުގައި ބޭރުކަށް ވަރަށް، އެ ގޮތަށް ކުރެވޭ ދާއިރާގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ކުރެވޭ އެއްޗެއް ކަމެއް ދަތުރުތަކުގައި ހަމަ. އެހެންވީމާ، މިއީ ވަރަށް ބޮޑު އިޝްތިހާރެއް. ވަރަށް ބޮޑު ގާނޫނީ މައުލޫމާތު އެބަހުރި ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ގޮތުގައި ބޭރުކަށް ވަރަށް، ގޮތުގައި ކުރުމުގައި ހަމަ ކުރެވޭ ދާއިރާގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ

މީހުންނަށް ކުރެވޭނެ އެހެން އެއްވެސް ކަމެއް ނެތޭ. އެކަމަކު ހަމަ އެ މީހުން ހަމަ މިތަނުން އެބަ ވަންނާ ވެސް ނުވާ. ތިބި ވެސް ހުރޭ. މަސައްކަތެއް ވެސް އެބަ ހުއްޓޭ. އެ މީހުން މިތާ އެއްޗެހިތައް އެބަ ހުރޭ. އަދިވެސް ކަށަވަރު ކަމެއްތޯ މިއީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޤަވާއިދުތަކަށް ވަދެ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޤަވާއިދުތަކަށް ގެއްލުންދޭ ބޮޑުކަ މިތަނުން އަދި މި ޤަވާއިދުން، މި އިންވެސްޓްމަންޓުން ނަގާ ހުރި، ތިބި ހުރި. އެ މީހުންނަށް އެހެން އެއްވެސް ފީއެއް ނެގިގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ދެކެނީ ގާނޫނީ ގޮތުން. އެހެންވީމާ، މިއީ ވަރަށް ބޮޑު އިޝޫއެއް. އެހެންވީމާ، މި އިޝޫއަށް ކޮބައިތޯ ހައްލަކީ؟ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޖަވާބު ބޭނުންވެގެން މި ދެކޭ. ކޮންކަހަލަ ރައްކާތެރިކަމުގެ މަޞްލަޙަތުން އަޅުގަނޑުމެން ކޮންޓްރޯލްކުރަން އޭ މިކަން ރައްކާތެރިކުރަން ބޭނުމީ؟ މިއީ ކުރެވޭނެ ވާހަކައެއް ނޫން އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކާނީއެއް. މި ދައްކަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިފާޢީ ބާރުތަކުގެ ދިރިއުޅުމާއި އޮތް މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު ޤައުމުކަން ބަލަހައްޓާ ވަރު މިހާރު ކަމުގެ ބަދަލުތަކާ ދިމާވެއް އަދި މިތަނުން ޤައުމީ ސަލާމަތް، މިއާ ހަމަ ވަރަށް އުފާވެރިކަމާއި ދިނުމަށް ވިޔަފާރި އެކުލެވޭ އެ ދަނީ. ހަމަ މިތަނުން އަޅުގަނޑުމެން އެ މީހުންނަށް ހަމަ ތިބި ވެސް، ދައްކަވާފައި ދައްކަވާނޭ ތިބި އެ މީހުންނަށް ހަމަ ބަރާބަރަށް ދައްކަން އެބަޖެހޭ، ދެމުން ވެސް އެބަދޭ ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖީބުތަކުގެ އެ މީހުން މަސައްކަތްކޮށްދެވޭ އެ ދައްކަނީ ތިބި ވެސް އެބަ ދައްކާ. އެކަމަކު އެ ބޭފުޅުން މި ދެމުންދާ ދައްކަވާނޭ ތިބޭނެ ހަމަ ނުދައްކައިގެން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވޭން އެއްވެސް ކަމެއް ނެތިގެންނޭ މި ދެކެނީ. މިއަދުވެސް ބޭރު މަސްއޫލިއްޔަތު ކޮބައިތޯ ޖަވާބުދާރީ؟ ކޮބައިތޯ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިވަންކަން؟ ކޮބައިތޯ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިސްތިޤްލާލު؟ ކޮބައިތޯ އަޅުގަނޑުމެން މި އިންވެސްޓްމަންޓް ސަރަހައްދުތަކުން ބޭނުމީ ކުރުވާ ކަމަކީ؟ ހިއްސާ އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރަނީ؟ އެހެންވީމާ، މިއީ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު އިޝޫއެއް. މި މަސްއޫލިއްޔަތު ރައްޔިތުން ފެނުމަށް މި މަސައްކަތްކުރަނީ. މި މަސައްކަތްކުރާއިރު އަޅުގަނޑުމެން މިދެމުންދާ އިޤްތިޞާދީ، އިންވެސްޓްމަންޓް ކޮމިޓީން ކުރި މަސްއޫލިއްޔަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވުނު އެއްކަލަ ހަމަ ކޮންމެ ބަދަލެއް ވެސް އަސާސީގޮތުގައި ހަމަ ބޮޑުތަން މީހުން ޖަހަމުންދާ ގޮތްޖަހާ ފެންނަނީ އިނގޭތޯ. ޕަބްލިކްގެ ކަމަށް ނޫން، މިލިކު ބަޔަކުގެ ކަމަށް، ބަޖެޓްގެ ނިސްބަތުން ބަޖެޓް ސަޕޯޓް ކަމަށް. ބަޖެޓު ފަންޑުގައި މި ބަލަނީ އަޅުގަނޑުމެން ޕަބްލިކް ނުދެކެވެނުނެ، އިސްލާހުކޮށް މިނިސްޓްރީގެ ކަމަށް. އިސްލާހުކޮށް ބަލަނީ ޕަބްލިކްގެ ކަމަށް ނޫން، މިލިކު ޕަބްލިކްގެ ކަމަށް. ކޮބައިތޯ މިކަމު ދައުލަތުގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުން އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް ކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ؟ އެކަން ނުކުރެވިގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ދެކޭ. އެހެންވީމާ، މިއަން ރަނގަޅު ދައްކާ. މީހުން ހުރިހާ މީހުން ވާނެ. މިގޮތަށް މިކަން ކުރަން އެބަޖެހޭ. ހަމަ ރެޖިސްޓްރީވެ ރައްސާމަތުގެ ސާރާމާތުގެ އެޖެންސީގެ ބޮޑުކަމާ އެބަޖެހޭ ގާނޫނުތަކާއި އެކުލަވާލުމަށް ކަމަށް އިންވެސްޓްމަންޓް

މިނިސްޓްރީން. ކޮބައިތޯ އެ ގާނޫނުތަކަށް ފަރުމާކުރުމުގެ މަސައްކަތުގެ ކިޔާ ރިސާޗަކާއި ދިރާސާ؟ ކޮން ރިސާޗަކުންތޯ އެ ގާނޫނު އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް އަންނާނީ؟ ކޮބައިތޯ އާދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މައްސަލައަށް ބަހުސްއެއް ހުށައެޅުނީން ގޮތަކީ؟ އެހެންވީމާ، މި ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ. މިއަދު ބަހުސްއެއް ހުށައެޅުން ގޮތެއް ދައްކައިދެއްވާށޭ. ތި ބޭފުޅުން ކުރައްވާ ކަންކަމާއި ކުރި ކަންތައްތަކާ މިހެން. ނޫން އެއްއ ނޫން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މިތަނަށް ބޭނުންވެގެން މި އުޅެނީ ހަޤީޤަތުގައި. އަޅުގަނޑުމެން މިތަނަށް ބޭނުންވެގެން މި އުޅެނީ މިހެން ބަހުސްއ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ބޭފުޅުން އެއްތަނަކަށް ގެނެސް މި ގާނޫނީ ވެސް. ގެނެސްގެން މި ސުވާލު މި ކުރެވޭނީ ކޮބައިތޯ، ވަކިވަކިން އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކުރެއްވުން އެއްތަފާތަކަށް. އެކީގައި ބައްދަލުކުރެއްވުން ވެސް މިހެން ބަހުސްއ ގެނެސްގެން މި އުޅެނީ. ކޮބައިތޯ މިކަމަށް އޮތް ބަހުސީ. އާއާ ވިދާޅުވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް؟

އިންވަޔަރަންމަންޓަލް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް އިބްރާހިމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އެންމެން ވެސް ގެތެރެން އިދާރާ މިކަން ކުރެވޭނީ. ހަމަ ޕްރޮފެޝަނަލް ވެސް އަދި އެޖެންސީ ޖެނެރަލް ޓެކްނިކަލް އަދި އިންވަޔަރަންމަންޓަލް ޑޭޓާ ކޮންސަލްޓޭޝަން އެހެން އިސްތިމާލު މިނިސްޓްރީ ޕޮލިސީ މި ކަހަލަ ކަންތައްތައް ހަމަ ރިޕޯޓުތަކާ އެކު އިންވެސްޓްމަންޓް ރިއާޔަތްކޮށް މި ހަމަތައް ގާނޫނީ އޮޑިޓް ރިވިއުކޮށްގެން ނިމުނު. އެއީ ކުރިން ދިރާސާތައް ހަމަ ކޮންސަލްޓޭޝަން މިހެން ކޮންސަލްޓަންޓުން ނިމުނީމަ ގެޒެޓުކުރަން. ބަދަލު ގެނެސްގެން ކުރިއަށް ގެންދަވަން ކުރަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، ކަމާ ބެހޭ ހަމަ ހުރިހާ ދިރާސާތައް ހަމަ ރިޕޯޓް ގޮތުން އެ ބަދަލު ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތް އެ ބަދަލު އަދާހަމަ ކުރަން. އެކަން ނިންމާލާ މި ކޮންސަލްޓޭޝަނާއި ފުރިހަމައާ ނިންމާލުމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރާ ދުވަސް މި ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅަށް. މިއަދު ހަމަ ބަހުސްއ ހުށަހަޅަން މިހެން ކުރެވުނު އެބަދަލު ވަރަށް އަވަސް މުއްދަތުގައި، އަވަސް ފުރުޞަތުގައި. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މިނިސްޓްރީގެ ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑުމެންނާ ގުޅިވަޑައިގެންފި. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ކުޑަ އޮޅުމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނު މައުލޫމާތު ލިބުނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެހެން ކިޔަ ފުރާނަ މިކަމަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވީމަ ހަމަ ޖެހިލާ ކުރިއަށް ގެންދަވާ ނިންމުމަށް. ދެން މައިގަނޑު ގޮތްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކުރުވުން ކުރީގެ ޖެހިލާތަކާއި އަދި މިއަދުގެ ކުރީ ވަގުތުތަކުގައި މަޝްވަރާތަކުން މައިގަނޑު ގޮތްތަކުގައި

މި އަންނަނީ ރާއްޖޭގެ ތަރަން ބޯޓެއް ނުވަތަ ޓޫރިސްޓުން އަރައިގެން އެ ކުރާ ޕްރިމިއަމްއާއި ލަގްޒަރީ ކުރުމުގައި ހޮސްޕިޓާލިޓީ ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ރަޖިސްޓަރީގައި ހުރި ބޯޓުތަކުން އެބައާދޭ ތަފާތު ލިބިދާނެތީ، ގާނޫނީގޮތުން ހުއްދަ ދޫކުރާތީ އެ ބޯޓުތަކުން ދަތުރު އެ ހިސާބުން ގެއްލެނީ. އެހެންވީމާ، އެ ބޯޓުތަކުގެ އެޖެންސީސްއާ މުޢާމަލާތު މި ތިބެނީ. އެހެންވީމާ، އެޖެންސީސް ޒިންމާދާރުކުރުމުގައި ވެސް މި ވަގުތު ގާނޫނު އިންޓަވިއުން އެގާ ކުރިއަރައިއަކަށް ވާނެ އެ ޒިންމާދާރުކުރުވުން ގޮތުގައި. އެހެންނަމަވެސް، އެޗީސީ ޖެނެރަލް އާއި ކަސްޓަމްސްއާ ކުރިމަތިލާ ތަފާތު ކަނޑު މަގުތަކުން ބަޔަކު ކަލަކު ބާރުތައް މިދިޔަ ކުރާ ނަފުސް ވާހަކަ. ދެން ވާހަކަ ދައްކަން މިއުޅެނީ އެހެން ޖެނެރަލް ވިސްނުމުގައި ޔަގީން ކޮށްދިނުމަށް ވާހަކަ ހުރި ރަށްރަށަށް ޖެހިފައިވާ ނުވަތަ ކުރިއަށް ގޮސްފައިވާ ގޮތަށް ދިމާވެގެން ދިޔަ އެހެން ކަމެއް ވަކިން ދައްކަން. އެހެންވީމާ، މި ޖެނެރަލް ޕޮލިސީގެ ބައިތަކަކީ ކަން ފުރިހަމަ ވުމަށް، އެ މިކަމުގެ ހާލަތު ގެންދަނީ ކަމުން ދެން ފުދޭ. އެހެންވީމާ،

އެ ޖެނެރަލް އާ ބޯޓުތަކާ ގުޅިގެން ވާހަކަ ދައްކާއިރު އެ ބޯޓުތަކަށް ގޮތުގެ ކުރިއަށް ދާއިރު އަދި އެހެން ބާރުތައް ވެސް މި ގޮތަށް ޖެހޭ ކަމެއް ކަމަށް ދެކެން. ދެން ޖެނެރަލް އޮފީސް ނަމްބަރުގެ ބައިތަކާއި އެހެން ބޯޓުތަކާ ވެސް ގުޅިގެން ވާހަކަ ދައްކަނީ ވިސްނުމުގެ މަސައްކަތުގައި. އެހެންވީމާ، އެ ބޯޓުގެ ޤާނޫނީ ގޮތުން ކަނޑު މަގާ މި ކަމާ ގުޅޭ އިދާރާތަކާ ބާރު ބައިވެރިވެ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މި އިދާރާ ރަށްރަށް ގިނަ ބައެއް މި ޖެނެރަލް ވިސްނުން ޤާނޫނީ މި ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެ ޖެނެރަލް ޖެނެރަލް ކުރިއަށް ދާނެ ހާލަތެއް؟ ދެން ބާރުތައް ބޭނުން ކުރާ ތަފާތު ދެކެވޭގޮތުގައި ވެސް ކުރިއަށް ގެންދެވޭތޯ ބައްލަވާ؟ އަދި ކަމަކީ ބައްލަވާ ފާހަގަ ކުރާ މި ގޮތުން މަސައްކަތްކުރާ އެއީ ބާރު ދޭތެރޭގައި ތަފާތު ދުވަސްވަރުގައި ބެލޭނީ ކަންތައް. ކުރިއަށް ދިޔަ ޕޮލިސީތަކާއި ވާހަކަ ގެއްލުން ބެހެއްޓުމުގެ އަދަދު ކުރިއަށް. އެހެންވީމާ، ފަހުން ކަނޑުގެ ބަދަލުތަކާއި ބޯޓުތަކަށް ޖެހޭ ޢަމަލީގޮތުން ބާރު އަހަރަކު 3 ހާސް ފަހަރު ކުރިއަށް ވާހަކަ ދައްކާ ދެކެވޭ ގޮތަކަށް އެކަމުގެ އަދަދު ކަމުގެ، އެ ބޭނުން ވެސް ޤާނޫނު ކަމަށް އަދަދު. އެހެންނަމަވެސް، ފަހު ނަމަ ކުރިއަށް ދިޔުން ގިނަ. ބޭނުން ކޮށްގެން ދިޔައީ މި ފަހުގެ އިންސްޓިޓިއުޓް ހަމަ. ދެން ފާހަގަ ކުރަން ކުރިއަށް ދޭތެރޭ އިންސްޓިޓިއުޓް ޙައްޤު އެ ހިސާބަކީ. އެކަމާ ގުޅޭ ކަމަށް ގޮތުގެ އިންސްޓިޓިއުޓް އެ ވިސްނުން ބޭނުމީ. އެ ދެކެވެނީ ވާހަކަ މިކަންތައްތައް އިންސްޓިޓިއުޓް ގައި މި ބޭނުމީ، އަހަރު 3 ވަނަ ފަހަރަށް. އެހެންވީމާ، ކުރިއަށް މިކަންތައް ބަދަލުކުރުމުގެ ވާހަކަ. ދެން މި ބައިތަކާ ނުވާގޮތަށް މި ދިނީ ހާލަތު، ޢަމަލީ ބާރު ބައިވެރިވާ. އެހެންވީމާ، އެހެން ކަމަކީ ބޯޓުތަކުގެ އެއްވެސް ގޮތެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، އެ ފަހަރު ކަމެއް ޢަމަލީގޮތުގައި އިންސާފުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ބާރުތައް ބޭނުންކުރުން

ގަވާއިދުގެ ވެސް އެބަޔަކަށް ކަންތައްތަކެއް އަންނަނީ. އޭގެ ލިއްވުގެންނޯ ގޮއްސަ އޮތީ. އަދި އޭގެ ގެއްލުމުގައި ކާރިސާއާ މިނިސްޓްރީގެ ވިސްނުން ހުރީ. މިއީ އަޅުގަނޑު މި ފަހުމް އޮތް ސުވާލަކީ؟ ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ އެހެން ބޭފުޅުން ވެސް ސުވާލުކުރައްވާނެ. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދައްކަވަމުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑުމެން ކުރީގައި މަޝްވަރާތަކު ދިނުމުގައި އެންވަޔަރަންމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީގެ ބޭފުޅުން މި ވިދާޅުވި އިންޑަސްޓްރިއަލް ފަރާތުން ގިނަ ކަންކަމަށް ބަލާފައި ޓިމެންޓާފުން ޑިމޮލިޝަނާއި ފެކްޓަރީ ނުވަތަ އެ އެމަޖެންސީތައް އެހެން ސްޓޭޖްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ޖަގަ އެމަޖެންސީތައް، ކުރެވޭ އެމަޖެންސީތައް ފައިސަލާކުރުމުގައި އެ ހުރި އިންޑަސްޓްރިއަލް ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް މި ދާނީ އެހެން ގެއްލުމުގައި މިކަން ވެސް ކުރާ އުސޫލުން ބަލާފައި. އެހެންނަމަވެސް، ފަހަރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވީ އެއްކަމަކީ ޑިރެކްޓަރުގެ ފަރާތުގައި އިންޑަސްޓްރިއަލް ސްޓޭންޑަޑުތަކަށް ބަލާއިރުގައި އަ ހަމަ ބޮޑުފަރާތްތަކެއް ނުވަތަ އެ އަސްލު ވެސްޓްތަކެއް ރާއްޖެ އެތެރެއިރުގައި އެ ކޮންޓެއިނަރު ހުންނަ އިންސިނަރޭޝަން ފަރާތް ކުރެވޭނެ އެބަ ވިއްކުމާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ސުވާލަކީ، އިންޑަސްޓްރިއަލް ޒޯންތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ބޭއްވި ކަންކަން ގެންދާއިރުގައި އެކަމާ ގުޅިގެން ހަރުދަނާއެއް ހިނގާފައި ސަރަޙައްދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖަގަހަދާގެ ފައިސާ ހުށަހަޅުއްވި އަޅުގަނޑުމެން ފަރާތަށް ގުޅޭ ހުއްދަތަކާ އޮޑިޓިންގް ކުރުމުގައި ޖަވާބު ދެއްވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދާ ކަންކަމުގައި މި ޚާއްޞަގައި އިތުރު ހުރިހާ ކަނޑައެޅުމަކާ ބެހޭ ފަރާތްތަކާ ގުޅޭ ކަމަށް އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ފަރާތުން ޖެހިގެން އަންނަ އޮތް ރިޕޯޓު. އަދި އެ އެއްޗަކީ ޖަނަވަރީގައި ޤާނޫނީ ގޮތުން އިންސާފުކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގައި ވިޔަފާރިތަކުގެ ހުއްދަ ދޫކުރުމުގައި ވެސް، ބޭނުންވާނެ ވަގުތުގައި ވަރަށް ޚިޔާލު އަދި ހުރިހާ ކޮންމެ ގަވާއިދު މިނިސްޓްރީގައި ފާހަގަކުރާ އަޅުގަނޑުމެން ކަމަށް ދޭތެރޭ ގުޅުން ބެހެއްޓުމަށް.

އިނގޭތޯ. އެޖެންސީ އޭގެ ޖަވާބެއް ދެއްވީ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ކުރީގައި ކޮމިޝަނަށް ގެންދިއުމުގައި ސަރުކާރުން ސްޓާފުން މިނިސްޓްރީއާ ގުޅިގެން ބޭނުން ސުވާލު، މި ސްޓޭޖްގައި ހަމަ ކުރިއަށް ގެންދާ އެ ކަންކަމުގެ އެހެން ތަކެތި އަދިވެސް ހުށަހެޅުނު. އެކަން ބަލައިގަތުމަށް މުއްސަނދި 51 މުއްސަނދިކަމުގެ އެބަޖެހޭ. ވެސް ޓެކްނިކަލް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި އެޖެންސީ އެންވަޔަރަންމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީ އިނގޭތޯ. އެހެންނަމަވެސް ޖެހިގެން ހުރިހާ 9 މުއްސަނދި އެބަ އޮތް ރިޕޯޓުގައި ކޮންމެ ދުވަހަކު (ވެރިކަމުގައި ތިބި ފަރާތްތައް) ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ދެންމެ ނަގާފަ ކުރިން ވާހަކަދައްކަވަމުން މިދިޔަ ޙަވާލު އެކަށީގެން އެރިއާ ކަނޑާ ވެސްޓްތައް ފަހަރު އަހަރެއްގެ އެންވަޔަރަންމަންޓަލް މި ފިޔަ ގެއްލުމުގައި އެ ފައިސާ، ފައިސާ ޖެހިގެން އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރާ ސުވާލަކީ ބަލަ ގޮތެއް.

ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީގެ އާ ބޯޑުން ވިދާޅުވެއްޖެ، އެންވަޔަރަންމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީގެ ބޯޑުން ވިދާޅުވެއްޖެ އަދި ބޯޑު ދެ ޑިރެކްޓަރުންނާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފައިސާ ލިބިފައި އޮތީ. އެހެންނަމަވެސް، ކުރިކުރި އެހެން ޑިރެކްޓަރުންގެ ފައިސާ ވަކިކުރެއްވީ. އެހެންނަމަވެސް، އާ ބޯޑުން ވެސް އެބަ ފެހެލެކޭ އިނގޭތޯ އެބަހީ ޖެނެރަލްގެ ބޯޑުން ވެސް އަދި އެންވަޔަރަންމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީގެ ބޯޑުން ވެސް މި ކުރަނީ ޑިރެކްޓަރުންގެ އިނގޭތޯ 51 މައްސަލައެއް ބަލާ ނިމިފައި އޮތީއިރުގައި 9 ވަރަކަށް މައްސަލަ މި ވަގުތު ކޯޓު ތަރުގައި އޮތީ. އެހެން ކަމަށް ވަނީނަމަ މިގެ ތަރުގައި ވަރަށް ބޮޑު ގެއްލުމެއް އަދި އެބައިން ގޮތަސް. ބައެއް މައްސަލަތަކެއް ކޯޓަ ހިސާބަށް ނުދެ. ދާ މައްސަލަތަކުގައި ވެސް ވަރަށް އުނދަގޫ ކަމެއް ރަނގަޅުތަކުގައި އާ ސާބިތުކުރުން ވެސް. ގޮތުގެޑެއްތަން ހުރި މާއްދާތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ނަޒަރު ހިންގައިދާއިރު އާ އިޖުރާއަތަށް ރަނގަޅުތަކުގައި އާ ނަގާ ނުކުތާތަކުގެ ސަބަބުން ގޮތުން އާގެ ތެރެއަށް، މި ބަލި ގޮތުގޮތުން އާ ކަންކަން ސްޓްރެޓަޖީކަން ލިބިފައި ނެތިއްޖާ ފެނަކަރު ކޯޓުތަކުގައި ލިމިޓަޑް ފަންޑިންގ އާދެ އިނޑިޕެނޑެންޓް ބޯޑުން ބޯޑުން މޭޒަކަށް ނިންމުން އިނގޭތޯ އަދި އަޅުގަނޑުމެން ޖަމާސަ ރިޕޯޓު ޖީލަކަށް ވަކިވާދޭތެރޭގައިކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެބަ އެނގޭ ގޮތުގައި މައްސަލަތަކަށް އެބަ ހުރިކަން އިނގޭތޯ ވަރަށް ބޮޑު. އެހެންވީމާ، ޕާލިމެންޓްރީ މިނިސްޓަރީ ފުލްސްޕެކްޓަލް ކަނޑައެޅިގެން ބަޖެޓްއޭޖެންސީ މިނިސްޓަރީ ކަމަށް ވާލިއުމަށް އަޅުގަނޑު ސްޓާފުތަކުން ބޯޑުގެ މިކަން ޕްރޮފެޝަނަލް ހަކައި މި ބޯޑުން ގެސްޓްއެއް ނުކުތާތަކެއް ނުވަތަ މި ބޯޑުތަކުގެ ޕްރޮގްރާމް ކޯޓަށް މި ވަގުތު ކުރިޔަށް ގެޓްއަރުތަކަށް ގެނެސްނުދޭ އިންސާފުކަމެއް ކޯޓަށް. އަދި އާ އިތުރު ގޮތުތައް އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުގެނެސްގެން މިކަން ކުރުވުން ގޮތުތަކާއި އެބައަތޮޅަ؟ އާ މަސައްކަތް މި ބޯޑުން ކުރަމުން އެބަ ދަރުމައަ؟ އަދި އެއާއެއްކަރު މި ތާއީދު މި އަނގަ ފެސްޓިވަލް އާ ބޯޑުން އިންސްޕެކްޝަން ސްކޮލަރުގެ އިނގޭތޯ މުއާސަލާތް އިތުރަށް ހަރުދަނާކޮށް، ވަރުގަދަކޮށް އާ ކުރުވާ ޑިރެކްޓަރުން އެޖެންޑާ 50% ނަމަވެސް އާ ކޯރުގައި އިންސަން އިންސްޕެކްޝަން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަކުކުރުމުގެ އިންސްޕެކްޝަންކޯރުގައި ކުރުން ޗެކްކުރާ ކަމަށް އުސޫލު މި ބޯޑުން އޮޕަރޭޓް ނުވަތަ އެކަންކަން ގެންދަނީ ފައްޓަން މަސައްކަތްކުރަން ފިޔަވަލް އެބަހުރިތޯއޭ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މެމްބަރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ސްޓޭޓް ފޯރ ޝުކުރިއްޔާ ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް އެންޑް ސިޓީ ޕްލޭނިންގ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިސްމާޢީލް. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ އެންވަޔަރަންމަންޓާ ބެހޭ ކޮމިޓީން މި ސުންގަޑި އިތުރުކޮށްދިނީތީވެ
ވަރަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން. ދެން އަޅުގަނޑު އަދި ފަހުން، އަޅުގަނޑު މި ސަބްކޮމިޓީގައި
އެދުނު ދުވަސްވަރުގެ ތަފާސީލު ފުރަތަމަ މި އެންވަޔަރަންމަންޓް ކޮމިޓީއަށް ފުރަތަމަ އަދި ދުވަސް ވީއިރު އިސްމާޢީލް.
އެހެންވީމާ، މި ބޭފުޅުން، ހުށަހަޅާ މި ސަބްކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވާ އެންވަޔަރަންމަންޓަލް ދެއްވާ އަހައްމިއްޔަތު
ވަރަށް ކުރިއަށްދާނެ ފަރާތަކުން މި ދަނޑި. ދެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ބޭނުންތަކުގެ
މައްސަލައަކީ މިއީ ވަރަށް ބޮޑު އިންޖިނިއަރިންގ މައްސަލައެއް. މި މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑުމެން މި މާލޭގައި
ބަލައިލުމުގައި ރައްޓެހި އަދިއްސަ އުނދު ބޮޑުރަށްރަށުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ހުރި މައްޗަށްބަލައިލީމާ އެންވަޔަރަންމަންޓް،
ޑީ.ޕީ.އޭއިން އެ ކުރައްވާ ޓްރޭނިންގއަށް އެ ބޭފުޅުންގެ ކެޕޭސިޓީ ޑެވެލޮޕްމަންޓް ހަމަތަކުގެ ކުރައްވާ ޓްރޭނިންގއެވެ. އެ
ޓްރޭނިންގ މި ކުރައްވަނީ އެންވަޔަރަންމަންޓާ ބެހޭ ގާނޫނުތަކާއި ތަފުސީލު ކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެން އެނގިލައި އޮތީ، މައްސަލަވާ
ކުރީ. އެހެންވީމާ، މި ޓްރޭނިންގއަކީ އެ ބޭފުޅުންނަކީ ވަރަށް ކުޅަދާނަވެގެން ނުވާ އިސްމާޢީލް. ޓްރޭނިންގގެ އަދަދު ކޮޅަ ބޮޑު
އަސްލުގައި އިންސާނީ އެޅުގެ ފިނިފެންމަލަށް ނުވަތަ ބޮޑުވަރުގެ ފިނިފެންމަލަށް އެ މީހުންގެ ކެޕޭސިޓީ ދައްކައިން ކުރިޔަށް.
ދެން އިންސްޕެކްޝަނަކީ އެހެން ހުރިހާ ކަންތައްތަކުގެ 3 ވަނަ ފެންވަރަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބިއްޖެއްޔާ ފާހަގަ ދަރުކަން
ކުރާ އިންސްޕެކްޝަންސް އެއީ އިސްމާޢީލް. އިންސްޕެކްޝަން ފަސް އެކި ވަރުވަރަށް މި ކުރަނީ. ދެން
އިންޖިނިއަރިންގ މުޢާމަލާތަށް މިހާރު އެބަހުރި އިސްމާޢީލް ލިމިޓޭޝަން އޮޅު ލައިސަންސިންގއަށް އެކިއެކި ފަންނީ ތަޖުރިބާ
އެބަހުރި އަދަދު. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީން މިހާރު މި ކުރަމުންދަނީ މަސައްކަތެއް ނަޑިރީ ކޮންވެންޝަން
އިސްމާޢީލް، އެއީ ރަނގަޅު ކޮންވެންޝަނެއް ބަލަހައްޓަވާ ކަންތައްތައް މިހާރު ގެއްސަ އޮތް ސަޕޯޓް ނަޒަރު
ވިދާޅުވެދެއްވާނެ. އެ ކަންތައްތައް ފަސް އެބަދޭ. ދެން މިހާރު ގެއްސަ މިހާރު ނުކުރި ކޮންވެންޝަނަކާއި އެ
ކޮންވެންޝަނެއް ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަމުން މި ދަނީ. ދެން ކޮންވެންޝަން ކުރަމުގެ ގުޅިގެން
ލިބޭނެ. ދެން އުޅެނީއެވެ ޗެރިމަނާކޮށްދޭން ފައިސާ ނުދެއްކިއްޖެއްޔާ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޢުހުދުތަކުގައި މި އޮންނަނީ
ބަޔަކު ހަރަކާތްތަކުގެ ދުޅަހެޔޮކަމާ އެކު ފިޔަވަޅު. ކުރުން ނިޔަމިގެން ބޮޑު ނިޔަމަން ކުރަން. ނިޔަމަން ކުރައިގެން ދަރުން
އެ ރިކަވަރީވާ އައްޔަވަރު އެއީ އިސްމާޢީލް. އެއްޗެހި ބަނދަރުތަކަށް އައްޔަވަރު ދަރުން އެ ދިޔަ
އޮފީސްތައް މިވާ ގޮތެއް އިންޖިނިއަރިންގގެ އެތި ނުވަތައް، އެހެން ތަނަކުން ނުވަތައް، ދަރުން ކޮބައި ނޫނީ ކުރި.
އެހެން ސަރުކާރަށް ނިންމާނެ އެކަން ހަމަކުރެވޭ. އަޅުގަނޑުމެން ހިފައި މިހާރު ފަސް ކޮބައިގައި މައްސަލަތަކެއް
އެބަހުރި ކުރިއަށްދާ އިސްމާޢީލް. ދެން ވިދާޅުވެއްޖެ އެޖެންޑާގެ އެޖެންޑާ ޖަވާބުދާރީވާ ވާހަކަ.
އިންޖިނިއަރިންގ ސިޔާސަތުގައި އެޖެންޑާ ހަމައެކަނި ވަކި ކޮންވެންޝަން ކުރަން ދުވަހުގެ ވެރިފުޅުން

ބައްޓަންކުރާ މިހާރު. ފަހަރެއްގައި ފެންސް ބީޗުގެ މައްޗަށް އަންނަ ހުރިހާ ތަރައްޤީތަކާ އެއްކޮށް ބޮޑުގައި އަޅައިގެން، އިންވެސްޓަރުންނަށް ގަބޫލުކުރެވޭ އެއްވެސް އެޖެންޑާއެއް ކުރަން ޖެހޭނެ ކަމެއް ނުވެސް ކުރެވޭނެ އެ ކަންތައްތަކެއް. އެޖެންޑުން ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް ބޭނުންވާ، އެޖެންޑާ މި ދެންނެވި ސިޔާސީ އެހެން ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް އެހެންގޮތް ކަންތައްތައް ކުރަން ހުރެނީ ރިއަލްއެސްޓޭޓްފަދަ އެހެނެއް އިނގޭތޯ. ބޮޑު ކަންތައްތަކަށް ބޮޑު ޖާގަ އިންވެސްޓަރުންނަށް ކުރަން. ދެން އަދި އިންވެސްޓަރުންނަށް. އިންވެސްޓަރުންނަށްގައި މި ވާ ގޮތަކީ އިންވެސްޓަރުން ސްޓްރަކްޗަރުގެން ދެމުންދަނީ އެކީ އިނގޭތޯ. ސިޔާސީ ފެށި އެކީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ޖާގަ ކަނޑައަޅަން. ދެން މިސާލަކަށް ބައެއް ގޮތުގެ ތިބުމަކީ އެކަން ބޭނުމެއް އިނގޭ، މި ރިޒޯޓުގެ ގޮތުގެ ތިބުމަކީ. އެ ފެންސް ވަރަށް ދާދި ގޮތުގެ ތިބުމަކީ ކުރުވާލައި މި ކަނޑައަޅާ ސަރުކާރު ގޮތަކީ އެ ފެންސް މިރާޖެހިއިރު ހަމަ ކަނޑާ ހުންނަ އިނގޭތޯ. މިނިސްޓްރީން ދެކިލައިދީ އެމިނިސްޓްރީއާ ސަރުކާރު. އެ ކަނޑައަޅަފައި ފެންސް ހިމަނައިދޭ އަދި ދެކެނީ ބޭނުމެއް ފަރާތްތަކާ ދެން. ދެ ރާއްޖެއަށް ސަބަބު ބޭފުޅުންނަށް ބައި އަޅުގަނޑުމެން ރިސޯޓުތަކަށް މީގެ ހުށަހެޅި ޓޫރިޒަމްގެ ގިނައެއް މި ބީޗުތަކުގެ ތެރޭގައި، މި ބީޗުތަކުގެ ގިނަބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާނީ. އެއީ އެކުއްލި އަޅުގަނޑުމެން ސޮލިއުޝަނެއް ދިނުމަށް ބަލައި ބޮކުސްފަރު މިނިސްޓްރީން ހަމަ އިނދޭ ވަރަށް ބޮޑު މަސްހޫރާ ނޫއަ އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ހަމަ އެކަން ކުރަން އިނގޭތޯ. މީއީ ވަރަށް ބޮޑު ހުރިހާ މަސައްކަތެއް. މިކަމަށް ބައިވެ ކުރަން ބޮޑު މަސައްކަތެއް. އަދިވެސް އެއް ފަހަރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ އެންވަޔަރަންމަންޓް ކޮމިޓީއަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރުދަންނަވަން. މީ ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަން ކުރުމަށް ބަލައި ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތް މި ބޭފުޅުން މި ކޮމިޓީއިން. ދެން ނަސީރު ވިލާރެއްނޫން ޗެއަރޕާސަން ނަޒީރުއާ ކޮމިޓީގެ ކަންތައް މެމްބަރުން އަކީ ހިސާބު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަންގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް ނަސީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ. އަޅުގަނޑަށް ފުރުޞަތު ދެއްވީތީ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ކުރަމުން މިދާ ކަމަކީ ނޭޝަނަލް ޓްރާންސްޕޯ ޕްލޭން ރިފޯމަކާ ޗެއަރޕާސަން 2007، އާދައި ބައިވެރިވުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން ކޯސްޓަލް ޒޯނިންގ މެނޭޖްމަންޓް، އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ސްޓޭކްހޯލްޑަރުންނާއި ޕާޓްނަރުން، ކޯޑިނޭޓް ކުރުމަކަށް ހުށަހަޅާ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މެނޭޖްމަންޓުގައި ބޮޑު ޕްރޮޓެކްޓް ޓްރާންސްޕޯޓް ސަރވިސް ބަލައި ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް ބައިވެރިވާ ސްޓޭކްހޯލްޑަރުން. އެ ނިޒާމު އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެބައޮތް އެކުވެރިވެރިންގެ އަދި ދެކެނީ ވަރަށްގާތުން ބެލޭ ގޮތައިދެއް. އަދި އާދެ ކޯސްޓަލް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިގެން ހުރި އަދި އަޅުގަނޑުމެން. މި ކޯސްޓަލްގައި ބައިވެރިވާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން އެ ޑޭޓާތަކުގެ ކަންތައްތައް ކުރަމުންދާ ކޮމިޓީއަށް ދަންނަވާލަމުން.

އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ އެއް ކަމަކީ ދެންމެ ތި ބޭފުޅުން ފާހަގަކުރެއްވި. ދެ ބޮޑު ހާދިސާއަކުން ސަރުކާރަށް ލިބިފައި ހުރި ބަދަލުތައް ލިބިފައި ހުރި މި ތިމާވެއްޓަށް ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލާ ގުޅިގެން. އެ ހުރިހާ ބަދަލުތަކެއް މި ނަގައިދިފައި ހުންނަނީ އެޖެންޑާ އަތުކުރުންތައް ނޫން. ދެންމެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރ ވެސް ފާހަގަކުރައްވިހެން، އެޖެންސީތަކަކީ އެއީ މި އުޅަނދު ރެޖިސްޓްރޭޝަނުތަކަށް ލިބޭ ބަޔަކު. އެ މީހުންގެ ފަރާތަކުންނެއް ނޫން މި ފައިސާ މި ނަގަނީ. ޕްރޮޑިއުސަރސް އިންޝުއަރެންސް ނޫނިއްޔާމު ޕީ.އެސް.ޖީ.އައި ޕީ.އެން.ޖީ.އައި ޖީ.ޕީ.އެން.ޖީ.އަކަށް. ޕީއެންއައިގެ ގޮތުން ބަލާއިރު ޕީ.އެން.ޖީ.އައި މަޖޫބުރުވެގެން އަންނަ ބަޔަކީ ޕްރޮޑިއުސަރސް ނޫނިއްޔާމު ވެސް ކަލެކްޓަރުން. ޕީ.އެން.ޖީ.އައި އާއި ސިއްކަތުގެ އަރަނުލަން ބޭނުންވާތީ ޕީ.އެން.ޖީ.އައި. އަލިކަސްޖެހުމުން ޖީޕީއަކުން ޕީ.އެން.ޖީ.އަކާ ހަމަގުޅުނީމާ ކޮޅު އެއީ މިހާރު ނަމަ ޖީޕީއަކުން ފާހަގަކުރެވޭ. ވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައި ހުރި ބަދަލުތައް މި ގޮތަށް ނެގޭނެ ގޮތްތައް ނެތް، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ޕާކިންގ ސަރވިސް ފީއާ ގުޅިގެން ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ގަވާއިދެއް މި ޤާނޫނު ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ހިނގާފައި ހުރި ހުރިހާ ކާރިސާތަކާ ގުޅިގެން ޖާގައެއް ހުރި ހުރިހާ ގޮތަކަށް ފަރަތަކަށް ހިތާވެސް. ފަރާތަކުން ހެދުމަށް ރިކަވަރކުރުމާ ގުޅޭ އުޅަނދުތަކާއި ޖާގަ ޕްރީކޮށްފައި ޖޫރިމަނާ ހުރި ހުރިހާ އިހުތިރާމާއެކު މިހާރު ފާހަގަކުރެވޭ، ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ދެވޭނެ. އޭރު އަޅުގަނޑުމެން މި ބަދަލު ނަގައިދޭން ދެ ބަދަލުތަކުގެ ފަރާތުންނެއް ނޫނީ ޖަވާބުދާރީވާ އެއްގޮތަކަށް. ވީމަ، ދެ ބަދަލު ޖާގަ ދެ ގޮތަކަށް ބެލެވޭ ހާލަތްތަކަށް މެދުވެރިވެވޭ. އަޅުގަނޑުމެން ބަލަނީ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ދެ ބަދަލު ވަރަށް ބޮޑު ދެ ބަދަލެއް މި ބޭނުންކުރެވޭ. ގޮތުގެ މަސައްކަތަށް ލިބޭ ބަދަލުތައް ވީމަ، ކަމަކީ ބަދަލު ނަގައިދިޔުމަށް ބޭނުމާ ގޮތުގެ ދޭތެރޭގައި ފަހުން ކޮމިޓީއަށް. ނަމަވެސް، ބަދަލުތަކާއި ހުރި ޖާގައަކީ ބަދަލު ކުރެވޭ. މި ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ޖަރީމާއާ ދެ ގޮތަކަށް މިކަން ހުރި، ބަދަލުތަކަށް ގުޅުނު ބަދަލު ދެކޮޅަށް ޖެހިފައިވާ، ދެ ދައުލަތް މިކަން މި ވަރަށް ފާހަގަކުރެވޭ ބަދަލުގައި 16 ވަނަ ދުވަހު އާއި ގުޅޭ ޖަވާބުދާރީވުމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ގޮތަށް ދެ ބަދަލުކުރުމުގެ ކުރިން. ހުރި ގުޅޭ ބަދަލުތަކާ ދޭތެރޭގައި މި ހިފުން. ވީމަ، މި ކަމުގެ ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެކަން ވެސް ފާހަގަކުރާ އެއް ކަމެއް މި ގޮތަށް، އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭނުން ބަދަލުތަކާ މިއީ އެންވަޔަރަންމަންޓް މި ކުރަމާ، މި ކުރަން ގޮތެއް މި ތަނުގެ ޖަވާބުދާރީވާ އަޅުގަނޑު ގަވާއިދުކަމާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ރިޕޯޓްކުރަނީ އަދަދެއް. މިކަމާ ދޭތެރޭގައި ވިސްނަންޖެހޭ. އޭރު ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް

އެއީ ހަމަ ޓެކްނިކަލް. މި ކޮންވެންޝަނުގައި ބައިވެރިވެގެން ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދުތަކެއް ހަދައިގެން އަންނައިރު ވެސް ހަމަ މި ޓެކްނިކަލް އަޅުގަނޑުމެންނާ ކުރިމަތިވާނެ. އެހެންވީމާ، އެއީ ވިސްނާލަންޖެހޭ އެއް ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މަސައްކަތްކުރަމުން މި ދަނީ މި ބޭނުން ކޮންވެންޝަނުގައި ބައިވެރިވުމާ އެއްކޮށް ގަވާއިދުގެ ތެރެއިން ލާޒިމު އެކަން ކުރަން. އެހެންވީމާ، ކުރިއަށް އޭތި ތަންގައި ހަމަ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ގަވާއިދު އެއްކޮށް ގެޒެޓްކުރުމުގެ ކަންތައްތައް ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ ނިންމަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ވަރަށް ބޮޑަށް. މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ ދެއްކެވި ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ބިލް 2025 ވަނަ އަހަރުގައި އިސްލާހު. 35/2015 އެއީ ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުތަކުގެ ދުއްވުމާ ބެހޭ ގާނޫނު އިސްލާހު. 2015 ވަނަ އަހަރުގެ ގާނޫނެއް. އެ ގާނޫނުން ބާރުލިބޭ އެއް ގަވާއިދު، އަސާސީ ހެދުން އެއް ގަވާއިދުގެ ވާހަކަ ދެއްކީ މި ވިޔަފާރި. އަޅުގަނޑު ސުވާލު ވެސް އަހާލަން ބޭނުން ބޭނުންވީ އެ ގަވާއިދު މިހާރު އޭތި ހެދިފައިތޯ؟ ހަމަޖެއްސިއްޔާ އެ ގަވާއިދުން ކިހާ ވަރަކަށް މިކަމަށް ޚަރަދުވާނެ ގެންގުޅޭތޯ؟ އަނެއް އުޅުން ސުވާލު އަސާސީ އަޅުގަނޑު މުޤައްރިރު ގާތު ވަގުތުކޮށް ދެއްވި. އެހެންނަމަވެސް، ވިޔަފާރި މިހާރު އެ ގަވާއިދު ހަމައި އާބާދީގެ ހުރިހާ ކާރު. މިއީ 2015ގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަމަޖެހޭ ގަވާއިދުތަކެއް ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ އިސްލާހު. އެހެންވީމާ، 9 އަހަރު ފަހުން މިއަދު އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ހަދާ ވާހަކަ މި ވިޔަފާރީ އިސްލާހު. އަދި އެ ގަވާއިދު އުފެދިފައެއް. އެހެންވީމާ، އެ ސުވާލުގެ ޖަވާބު، އަސާސީ އަޅުގަނޑު ކުރަން ބޭނުން ސުވާލުގެ ޖަވާބު ލިބިއްޖެ. އެއީ އަޅުގަނޑު ބޭނުންވީ އަސާސީގައި މި 2015 ވަނަ އަހަރުގެ މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ހުރިހާ ގަވާއިދު، އެއީ ފަހު އުޅަނދުފަހަރާ ގުޅޭ ގޮތުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދު ހަދައިފައި އޮތީ ކުރަން އުޅޭ ސުވާލު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ކަމެއް ޖަވާބު ލިބިއްޖެ އެ ގަވާއިދު އަދި ނުހެދޭކަން އިސްލާހު 9 އަހަރުވީއިރު އެ ގަވާއިދު އޭތި އަދި ވުޖޫދަށް ނައިސް. އެހެންވީމާ، އެ ގަވާއިދު ވުޖޫދަށް އައިސް މި ކޮންވެންޝަނުގައި ބައިވެރިވާ ދެން އަޅުގަނޑު މި ހިތްހަމަޖެހޭ އެހެންވީމަ، މިއަދު ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ޒަމާނެއް ލިބިގެން ހިނގައިދާނެބާ އަސާސީގައި؟ އެކަމަކު 9 އަހަރުވީއިރު އެ ގަވާއިދު ނުހެދި ޖޯޝަން ދެން އެއީ ވަރަށް ދެރަ މަޢުލޫމާތެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން އިސްލާހު.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑުމެން 12:30 ވަގުތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކޮމިޓީ ގަވާއިދު ބުނާ ގޮތުން ދޮޅުގަޑިއިރަން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ކުރިއަށްގެންދެވޭނީ. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީގެ ވަގުތު އިތުރުކޮށްލުމަށް ބަލައި ކޯރަމް ދަންނަވައިލާފައި 15 މިނެޓުގެ ވަގުތު އިތުރުކޮށްލަން. އިތުރުކޮށްލަމާ 15 މިނެޓު. 15 މިނެޓު އިތުރުކޮށްލަމާ.

<u>މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ވަގުތު ހަމަވުމާ ދެކޮޅަށް ހަމަ އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުށަހަޅަން އިސްލާހެއް 15 ވަރަކަށް މިނެޓު އަދި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަދައްކައި ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓްރީ ފަސް ހަމަ ވަޑައިގެންފައި އަދި ހަމަ ކިރިޔާ މި ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވެވުނީ އެހެންވީމާ އެކަމަށް އިސްލާހެއް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަމްދޫން.

<u>ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ހަމްދޫން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މުގައްރިރު. މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި ކޮމިޓީގެ ވަގުތު އިތުރުކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވަރަކަ ދަންނަވައިލަން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އައި ކޮމިޓީގެ ވަގުތު 15 މިނެޓަށް އިތުރުކުރުމަށް މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހީމް ހުށަހެޅުއްވި ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ހަމްދޫން ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ހުށަހެޅުއްވުން ވޯޓަށް. އެހެންވީމާ، މި ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް ދަންނަވައިލަން. (ވޯޓުދެއްވުން) އާދެ! ވަގުތު އިތުރުކުރަން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުން ވަނީ އިއްތިފާޤުން ފާސްވެފަ. ޝުކުރިއްޔާ. ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓްރީ.

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ސްޓޭޓް ފޮރ ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަން އަބްދުލް ލަޠީފް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ދަންމުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުސްތަފާ ސުވާލެއް އަ ކުރެއްވި ކަމަކަށް ނުދެން. ކޮންމެވެސް ކަމަކާ ސްޓޭޓްމަންޓެއް ދެއްވީ. ވަކި ސުވާލެއް ކޮށްފައެއް ނޫނީ އެގޮތަށް ސާފުކޮށްދެއްވިއްޖާ ވަރަށް ރަނގަޅު. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާނަން ޖަވާބު.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ވެސް އެބައިން ދަންނަ ދެކޮޅުން އެއްކަލަ އެޖެންޑާ ކަންތައްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެން ހިޔާލު އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މުޅި މާރައްދުގައި ވެސް ވިސްނުމަކީ އެޖެންޑާ އަޅުން ގޮތް ހުށަހަޅާ ވެސް ބަޔަކު އެޖެންޑާ އަށް މަޝްވަރާގައި ދެކެވުނުއެވެ. މާނައަކީ އެއްބަޔަށް ކުޅެ ޕްރޮސެސްގައި އަ ބޭނުމެއް ފާހަގަކޮށްލަން އަ އާންމުގޮތެއް މަޝްވަރާ ނިންމައިދިނުމުގައި އެޖެންޑާ ޖެހިގެން ދާގޮތުން އެއީ ކަންނޭނގެ. ކޮންމެ ގޮތެއް ވިދާޅުވެ ބޭނި ދުރުކޮށް ހަމަ ވެރިފައިކުރެވޭނެ ހުރިހާ ބޭނުންތައް ވެސް އެބަ އުނދޭ. އެހެނިހެން އެއްބަޔަކު ވަރަށް ފުރިހަމައެއް ކޮށް ޕްރޮސެސް ނިންމުމުގެ މި އޮޅުން. އެހެންވީމާ، އޭރު ކުރިމަތިވާނެ ކަމެއްތޯ؟ އެޖެންޑާ އަ ގޮތެއް ޖެހިގެންދާގޮތުން ވިދާޅުދޭ ހަމަ ދެއްވި މަޝްވަރާ ކަށް ނުކުމެދާނެ އެއްޗެއް ހަމަ އިސްވެރިކުން ނޫން އިންތިހާބުކުރަނީ ކުރެވޭ ކަމެއްތޯ އެއީ؟

މިނިސްޓަރ އޮފް ސްޓޭޓް ފޯރ ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަން އަބްދުލް ލަޠީފް މުޙައްމަދު

ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިސްތިޔާ. އެގޮތަށް އެޖެންޑާގެ ބޭނުމާގެ ދަށުގައި ހުރިހާ މުޙައްމަދުތަކަށް އެޖެންޑާ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ކަންތައް ކުރުވާން އިސްތިޔާ. އެއީ ހަމަ މިހާރު ވެސް އެކަން ކުރެވޭނެ. ހަދި އެޖެންޑާން އެކަން ކުރާނެ ވެސް މި އިސްތިޔާ. އެއީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކޮށް ނުކުރަން އާދައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ނުކުރެވޭނެ ކަމެއް ކަމަށް. އެކަން ކުރެވޭނެ އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީ އެކަމަށް ބޭއްވުމަށް ކުރުވޭނެ ކަމެއް ވެސް ހަމަ އޮފީހަށް އެއްކޮށް ކުރާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

މަޝްވަރާގެ މުސްކުރު.

މަޝްވަރާގެ މުސްކުރު ބަހުސް ޖަހާފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހަމަ ޓްރާންސްޕޯޓްގެ ބަދަލުވުންތަކާ ކޮންމެ ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ ދަންނަވާ މިނިސްޓަރ، ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރ ވިދާޅުވެއްޖެ އެއަރލައިން އެޓްރާންސްޕޯޓްގެ މީގެ ނުވަތަ ޓްރާންސްޕޯޓްގެ ސްޕީޑްބޯޓުތަކަށް އޮތްކަން އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މާ ރަނގަޅަށް ސާފުކޮށްދީފި. ކިޔާ ވަރަށް ޓްރާންސްޕޯޓް އެޓްރާންސްޕޯޓް މި ނަގަން މި ޓޭކްސް؟ އަޅުގަނޑު ހަމަ ތެޅިގަތުމާ ހަމަ ސާފުކުރުވިން ބޮޑުން އިނގޭތޯ. ކޮންމެ ގޮތެއް ފެނޭތޯ މި ފެރީގެ ޚިދުމަތް ވަރަށް ބޮޑު ގޮތެއްގެ ނަމުގައި އެބަހުރި. ދެން އެބަހުރި ޓްރާންސްފާ ފީސް ދާދިގެ ކުދިކުދިތަކާއި، އެ ބޮޑުވެފައި ފީސް ދާދިގެ ކުދިކުދިތަކާއި ހަމަ ބައެއް ކާސްޓްމަރުގެ ހަމަ އެޓްރާންސްޕޯޓް އިނގޭތޯ މީގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭގޮތް ދަތުރާ ފަސޭ ކުރިއަށްގެންދާ ވަރަކަށް އެބައޮންނާތީ. އެއީ ކަމަށް ވަނީނަމަ މިނިސްޓަރ ޖެހޭ ވިޔަފާރި އެޓްރާންސްޕޯޓް ޓްރާންސްޕޯޓަށް ނުރައްކާ ދެކޭތީ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވޭތީ. ދެން ކާކު ބައްލަވާ މި ޓްރާންސްޕޯޓް ނަގަންޖެހޭތީ؟ އެއްގޮތަކަށް ކިޔަމަ ޓްރާންސްޕޯޓް އަނބުރާ ޗާޖަށް އެޓްރާންސްޕޯޓް ނަގަންޖެހޭ ހިންދަކު އެ ބޮޑުވެފައި އެޓްރާންސްޕޯޓް އެބަ ބުރާވޭ އިނގޭތޯ. ރަށްފުށްގަދަރާ އެބަ. އެ ގޮވައިދީ ހުރިވަރަކަށް ކާމިޔާބު ނުވަތަ ސިޔާސީ ރަނގަޅު ދުރުގައިވާ ގޮވައިދީ ހުރިވަރަކަށް ކާމިޔާބު ކަންތައްތަކުގެ ގޮތަށް ބަލާނީ. އެހެންވީމާ، ކަންތައްތަކުގެ ބޭ ވިޔަފާރި. އަޅުގަނޑުގެ ސަރަޙައްދު މި ޓްރާންސްޕޯޓް ނަމުން، ނަގަން ޓްރާންސްޕޯޓް ހިސާބު ކުރެވިގެން ޕްރައިވެޓް މިހާރު ގޮވައިދީން ކުރުވިގެން ނުލިބޭ ނުވަތަ އެދިއްޖެ ކާކު ހިސާބުކޮށް؟ އޭގެ ފަރިހިސާބު، ފަސޭހަ ފަރިހިސާބު، ނުވަތަ އެޓްރާންސްޕޯޓް ނުވަތަ އިންޝުއަރެންސް ކުރުވިގެންވާ ހިސާބުކޮށް؟

މިނިސްޓަރ އޮފް ސްޓޭޓް ފޮރ ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަން ޢަބްދުއްލަޠީފް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޓްރާންސްޕޯޓް ޓްރާންސްޕޯޓް ވަރަކަ އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ ހަމައެކަނި ޓްރާންސްޕޯޓް، ހަމައެކަނި ދަތުރުކުރުމުގެ ޓްރާންސްޕޯޓް އެއީ އެޓްރާންސްޕޯޓް ބޮޑުވެފައި އެކަކަށްވެސް ނުވާ އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ. އެޓްރާންސްޕޯޓް ބޮޑުވެފައި އެކަކީ އެކަ ގަސްތުގައި ގޭސްކަނޑުވެސް، ގާނޫނީ ހިސާބުކަމުގެ އެކަ ބޮޑު ދަތުރުކުރާގައި އެކަ ކުރެވިއްޖާ އެކަން ޓްރާންސްޕޯޓްގެ ނުލިބޭ. އެކަމަކު ބޮޑު ޓިކެޓުން، އަދި ދުވަހަކު ބޭނުން ކަމަކު ކުރި ކަރުދާހެއް ދަތުރެއް ބޮޑު ދޮރުން އެއީ. އެކަމެއް ބޮޑުވަމުން ނުވެން. އެހެން މިހާރުގެ ބޮޑުވަމުން. އެކަމަކު ޕްރައިވެޓް ސަރުކާރު މި އަނބުރާ ބޮޑުވުމާއި އެޓްރާންސްޕޯޓް ފިޔަވައި 800 ވަރަކަށް ޓިކެޓް. އެ 800 ވަރަކަށް ޓިކެޓުން ބޮޑުވެ އެއްގަމުން އެ ކަންތައްތަކުގެ ނުކުރެވޭނެ އެކަމަކަށް. ބިލެޓް އެޓްރާންސްޕޯޓްގެ ފެރީ ސުކޫލުތަކުން އެ ކުރިއަށްދާއިރު. އެހެންވީމާ، އެމްޑީއެލް ބަޖެޓުގެ ގޮވައިދީ ފަރާތްތަކާއި ބޮޑުމިނުގެ ޓިކެޓް ރޫޓް ކަމެއް ފެރީ އެ އެމްޑީއެލް ފެރީ ޓިކެޓުން ކަމެއް އަދި. އެހެންވީމާ، އެކަންތައްތައް ފެރީ ރޫޓާއި ނުވަތަ ނުފެނިގެން، ކަން އެ ކުރިއަށް ނުވަތަ ފެނިގެން ކަން ނަގަން ޓިކެޓުން އިންޝުއަރެންސް އިން ދަތުރު އެ ބުރާވޭ ދަތުރުކުރުން އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮންފެރެންސްތަކުގައި ބައިވެރިވީމަ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް

ފަސޭހަވެގެންދާނެ އިންތިޒާމު ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް. ދެން މިހާރު 69/78 އެ (ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވުމާ ބެހޭ ގާނޫނު)ގެ ދަށުން އަދިއެހެން ހުރި އިސްލާހު. ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ. އާގައި އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާ ގޮތުން ބޭނުމީ އިންސާން ދިވެހިރާއްޖޭއިން ޕެރިސްއެގްރީމަންޓުގައި ހުރިހާ ކޮންވެންޝަންތަކުން ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭއިން ބައިވެރިވެފައިވާތީއެވެ. އެހެންވީމާ، ގާނޫނީ ގޮތުން އެ ކޮންވެންޝަނަށް އަޅުގަނޑުމެން ރުޖޫޢަވެގަތްކަމާ އަދި ހަމަ ކޮމިޓްމަންޓް ގަވާއިދުން ނުހުރުނަސް އަނެއް ދުވަހުގައި ކޮންވެންޝަނުގައި ބުނާ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑު ގެޒެޓްކުރާ ގޮތުގައި އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭނެ، ކުރަމުން އިންނާނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނައިރޯބީ ކޮންވެންޝަން އަދި ބަންކަރ ކޮންވެންޝަން. މިހާރު ބަންކަރ ކޮންވެންޝަނުގެ ކަންތައްތަކުގައި ވެސް ސްޓޭޓްކުރުމުގެ ކަންތައް އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑުވުމަށް ކުރަންވާގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ގެޒެޓްކުރަނީ އަޅުގަނޑުމެން އެ އިމްޕްލިމަންޓްކުރަންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، އެހެން ހުރި ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެގްރީމަންޓް ގާނޫނީ ގޮތުން ނެގެން ހުރި ކަންތައްތަކެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ނަގާނެ. ނަގައިގެން އަޅުގަނޑުމެންގެ މާހައުލާއި އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައްތަކާ އަދި މަޝްވަރާގެ މި ކޮމިޓީން އަދި އެހެން ކޮމިޓީތަކުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެއްވާ އިރުޝާދާ އެއްބާރުލުން އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓްރީން ކަންތައް ކުރާނެ އިރުގައި. އޭގެ ފުރިހަމަ ގޮތުން އެބައޮތް. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ބޭނުންވޭ އިސްވެދިޔަ ހަމަ އީ.ޕީ.އޭ އެއްކޮށް ވެސް މަސައްކަތްކުރައްވަން. ސަބަބަކީ އަޅުގަނޑުމެން ޕާކިން ކަންތައްތަކުން، މާލޭގެ ބައެއް އެންޓަރޕްރައިޒް އަޅުގަނޑުމެން މި ގުޅިގެން ކަންކަން މި ތިބީ. އޭގެ ތެރޭގައި ރަނގަޅު ކަންތައްތަކާ އެއްކޮށް ރަނގަޅުކުރުމަށް ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެން ރަނގަޅު ކަންތައްތަކީ އީ.ޕީ.އޭ ފަރާތުން ވެސް އަދި އީ.ޕީ.އޭ ފަރާތުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ގުޅިގެން އެ ކަންތައްތައް ކުރުން މިއީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. ދެން އިނގިރޭސި މުޅިގޮތްތަކުގައި ވެސް އޮންނާނެ "ބަނދަރުތަކާ ސްޓޭޝަން، ޕޯޓްތައް ފަދަ". އެހެންވީމާ، މިއީ ހުރިހާ ކަމެއްގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ސަޕޯޓުކުރަން ބޭނުންވާ ކަމެއް އިނގޭތޯ. އެންމެން ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭނީ. އޭރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގޮތުގެ ހަމައަށް ދިޔުން ފަސޭހަވާނެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް އީ.ޕީ.އޭއަށް ވެސް ވަރަށް ސާފުކޮށް ދަންނަވަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ނުހަނުގާއި ގޮތެއް ވެސް މި ބަދަލުން ކުރު ނަމުނާގެ ބޭއްބަ ކަންތައްތަކުގައި ފަހަރުތަކުގެ އެހެނިހެން ކަމުތައް. ދެން އީ.ޕީ.އޭ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ދަނޑުމަ ބަދަލުން މި ތިބީ. އެހެންވީމާ، ޑީޒަލް ބޭނުން ހުރިހާ އިނގޭތޯ. މި ކޮމިޓީން ހި ސަންގުޅި އިންޓަރނޭޝަނަލް އަދި ލޯކަލް ފެންދިގައި ހިލޭ ކަންނަށް ބަނދަރުކުރަން ބަލައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރިހަމަ އެއްބާރުލުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީން ދޭނަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ގޮވާލަނީ

ދެން ހުރި މިނިސްޓްރީތަކުން ވެސް އޭ.ޕީ.އޭން ވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބޭނުންވާ ކުއިކް ސަޕޯޓު މިހާރު ވެސް ދެއްވާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގޮސް އިނގޭތޯ ޕޮލިސީގައި ވެސް ދެއްވާނެ. ދެން މި ކަން މާކް އަ ޖެހުނީސް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވައިދެއްވުން:

އާދެ! އީ.ޕީ.އޭ.

އެންވަޔަރަންމަންޓް ޕްރޮޓެކްޝަން އޭޖެންސީގެ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް އިބްރާހީމް ނައީމް ވާހަކަދައްކަވައިދެއްވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. މިހާރު އަޅުގަނޑު ވަރަށް ކުރުކޮށް ދަތިން ޕްރެޒެންޓޭޝަން. މިހާރު ވަރަށް މުހިންމު ހަމަ ކޮންވެންޝަނަލްކޮށްގައި ސްޓަޑީކުރެވޭ ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޮތް ސާމްޕަލް. އަދި ކޮންވެންޝަނަލްގައި ސްޓަޑީކުރާ އަޅުގަނޑުމެން އޮތީ ކާބަން އިންޓެންސިޓީ ހަދާންޖެހޭ ގާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާ އެއްކޮށް ހުރެން އަދި އެއްކޮށް ބޭނުން އަވަސްކޮށްދޭން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ފުރުސަތު ހާސިލުކުރަންޖެހޭނެ. ދެން އަނެއް ކަމަކީ ފަރަގު ލިބޭ ގެއްލުމުގައި އެވް ކަނޑައަޅާ ބޭނުމަށް ވިޔަސް ޚަރަދު. އޭގެ ވަރަށް ބޮޑަށް ދިރާސާކޮށް ފަރުމާކުރަންޖެހޭ ކޮންމެ ކަމެއްގައި ހިސާބު ހަރުދަނާކުރާ، ވެރިޔާ އަރައިގެން ދިޔަ އެއްބާރުލުމާއި ބަލައި އެކަށީގެން ބައިވެރިން ސްކޫލުތަކާއި ހުރިހާ ހުރި އެއްކޮށް އެކަމަށް އަތްމަތީ އާއި ރައްކާތެރިކަމާއި، އެހެންނަމަވެސް ބެހޭގޮތުން އެއްކޮށް ނިންމާލީ އެކަށީގެން ތަރައްގީކުރަން. މިހާރު ބޭނުން ފަރިތަކޮށް ނުވާތީ އަރައިދުމަށް ކަނޑައަޅާ. ދެން ބޭނުމުގެ ފަރާތްތަކުން ބޭނުން ޖެހިގެން ހުރި ކައުންސިލަރުން ވާހަކަ ދެއްކި. އެ ވަރަށް ސަރުކާރު އަޅުގަނޑު މެންބަރުންގެ ވާހަކަތަކާ ވަޒަނުކޮށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުން ކަނޑައަޅާ ދިރާސާކުރެވެމުން ހަމަ ހުއްޓާ އެކަމަކު އާ. ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަ ހުރި ހާލަތުގައި ހަމަ ދެން ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ވާހަކަ ދައްކަން ބޭނުން ހަމަ ހުރި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މިހާރު އެއް ކަންތައް އޮވެއެވެ. އެހެނަސް ދުވަސްވެގެން ފަރާތްތަކުގެ ދަރަޖަ ބޭނުންތަކާއި ކޮންމެ ގޮތެއްގައި ގަވާއިދުތަކާއި އަސާސީ.އީ.ޕީ.އޭގެ އެއްބާރުލުމާ. މި ތިމާވެށީގެ ދާއިރާއިން މި ބަލައިގަތުމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ބަދަލުތަކާއި ވަރަށް މުހިއްމު ގުޅިގެން ބޭނުން ކުރީގައި ފަރާތްތައް ދެނެގަނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޅިކުރުމުގެ ސިނާއަތް ޖެހިލުން ގޮތްބަދަލު ބަދަލުވަމުންދަނީ. މުޅިކުރުމުގެ އިވެންޖެހެން މުއްދަތުގައި އިންސާނުންގެ ފުރުޞަތު ދެން ކަން ކުރަންވާނެ ގަވާއިދު ހުރިހާ އެއްކޮށް ހަމަ މި ބޭނުންވެގެން ކަނޑައަޅާ އާބާދީގެ ކުރެވިފައިވާ ކަރުދާސްތަކަށް ބަލާއިރު ކޮންމެހެން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ކޮންމެހެން ރައްކާތެރިކަން އަޅުގަނޑު ބޭނުން. އަދި ހަމަ އެއާއެކު މި ތަރައްގީ އަވަސްކުރުމަށް ޖެހޭ ކޮންޓްރޯލް ވަރަށް ސަރުކާރުގެ މި ކަންކަމާ ޕްރޮޖެކްޓްތައް ވެސް ހަމަ ތަރައްގީކުރަން ދަރިއެއް ކުރިއަށް ކުރީކޮށް. ފާހަގަކޮށް ބާ އެއްބާރުލުމުގެ ތަރައްގީ އަންނަނިވި.

އެންމެ ދަށް މިންވަރަކަށް އެކޯސިސްޓަމް ކުރެވޭނީ. އެ ކަހަލަ ކަންތައްތަކާއި ކަނޑައެޅިގެން މި ކަންކަން ކުރިއަށްގެންދިއުން. އަދި ހަމަ އާއްމުކޮށް އެޖެންޑާ އެބަ އިނގޭތޯ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިއުނިކޭޓްކޮށް ހުއްޓާ އެޖެންޑާ އެބަ ބަދަލުވޭ. ބަދަލުވާއިރަށް އަނެއް އެޖެންޑާ، އާ ތިމަންނަމެން ބޭނޭ ކަމެއް ނޫނޭ! ދެން ބަލައިލާއިރު އަސްލުގާ ހަމަ އެ ހާދިސާ ކުރިއަށް ގޮސްގޮސް ހުއްޓާ މި ބާބު އާރަށް ބަދަލުކުރަންވެއްޖެއްޔާ ނަމަ ބަދަލުކުރަންވެއްޖެއްސެން އެހެން ނަމަވެސް ރާއްޖެއަށް އެބަވޭ. ދެން މި ކަހަލަ ކަންތައްތަކެއް، މިއީ ހިނގާފައި ހުރި ކަންކަން އިނގޭތޯ. މި ކަންކަން ރެގިއުލޭޓްކުރުމުގެ ކޮންމެވެސް ކަހަލަ އުސޫލުތަކެއް، ހަރުދަނާ އުސޫލުތަކެއް ހެދިގެން ނޫނީ މިއީ ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ނުހުންނާނެ ވާނީ. އެކަމަކު ނަމަ ބަދަލުކުރަންޖެހިގެން އެޖެންޑާ ބަދަލުކޮށްފާނެތީވެ އަސްލު ވެސް ބަދަލުވޭ. އެބަ އިނގޭތޯ. މިއީ ހަމަ މައުލޫމާތަށް ބެކަރި އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލީ މިއީ ހިނގާފައި ހުރި ކަންތައްތައްވީމަ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ޝުކުރިއްޔާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަ ހުރިހާ ދިމާލަކުން މައުލޫމާތުތައް މިލާރު ސާފުވެއްޖެ. އެގޮތުން އީ.ޕީ.އޭގެ ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު އެއް ކޮންސަރން އުޅޭ އުޖަނދުވަހަރުގެ ގޮތުގައި. ދެން ޓްރާންސްޕޯޓުން އެބަ ފިޔަވަޅު ގޮތުގައި މިހާރު ނިމިފައި އޮތް ކަމަށް. އާ.ޓީގެ ތަރާ ވެސް ލިބިފައި އޮތް ކަމަށް. ކޮންވެންޝަނަށްވުރެ ގެޗެބުކުރައްވާން ކަމަށް. ކޮންވެންޝަންގެ އަދި އަންނަން ނަގައިފާން ވަރަށް ދުވަސް. އެއީ އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންވެންޝަނަލް ސްޓޭންޑަރޑުތަކުގައި ބައިވަރު މަޖުބޫރުވާތީ އަދި އެއަންގަރު އަދިވަސްދެނެގަ ޖެހުއްޓަން ވެސް އާދީ އަންނަން. އަޅުގަނޑު އަދި މި ތަނުން ދިރާސާކޮށްގެން. އެހެންވީމާއެއް ހަމަ ފަހަރުގައި މަސްތަކެއް ގޮސްފިން. އެހެންވީމާ، އެ ކޮންވެންޝަނާ ނުލައި މި ގަވާއިދު ގެޖެބުކުރެވޭން އެއްވެސް ފާލިއުވަރެއް އިންދަރޭ؟ އާދެ އެއް ސުވާލު. ދެން އަނެކައްޗަކީ މި ބޭރުގެ މާލަކު ހުރި އެޖެންޑާ ގަވާއިދުގެ ތެރެއިން އިންޝުއަރެންސް މަޖެބުރާކުރުވައިދޭ އޮންނަނީ އަދި އެ ކުރަނީ ކިހާ ލެވެލްއެއްގެ އިންޝުއަރެންސެއްތޯ؟ ދެން އާ.ޓީ އޭޖެންސީ އެބަ ވިދާޅުވޭ އެޖެންޑާ ނަގާއި ކޮޅަށް ދާއިރުން އިޖުރާއީ މައްސަލަ، ތިމަންނަމެންނާ ބެހޭ ކަމެއް ނޫނޭ. ތިމަންނަމެން ނުޖެހޭނޭ އެކަމާ އުޅެކަން. އެހެންވީމާ، އެ ގޮތް ޖިލްކޮންސަން ކާރިސްއެއް ދެން ކަންތައް ކުރެވޭނީ؟ ޝުކުރިއްޔާ.

މިނިސްޓަރ އޮފް ސްޓޭޓް ފޮރ ޓޫރިޒަމް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަން އަބްދުއްލަޠީފް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިސްމާޢީލް. އީ.ޕީ.އޭއިން ދެންމެގައި އެ ދެއްކެވި ވާހަކައަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ކުރޭ އެއްޗެއް ހަމަ ސާފުކޮށްލަން އަޅުގަނޑުގެ ފިކުރުގައި އެބަ ބޭނުންވޭ. މިހާރު އުޅެނީ ޓްރާންސްފޯމޭޝަން އަހައްސަ ޓެކް ލޯންޗްކުރި ބަދަލުވުން އެއީ އެއްވެސް މަސައްކަތެއް މަސައްކަތެއް ނޫން އިނގޭތޯ. ސަބަބަކީ ކޮންމެ ރަށެއް އޮނިގަނޑުން އިންޓަރޕްރިޓޭޝަން ފުރިހަމައަށް އޮތީ އިންޑަސްޓްރީ ބޭނުންވާ ނަންބަރު ތަކެއް އިންޓަރޕްރިޓޭޝަން. އެ ނަންބަރު ބަދަލުވާ ނުވަތަ ދައްކާ އަދި.އޭ.ޑީ.އޭ ނަންބަރު އިންނަ ނަމަ. ދަނޑުވެރި ޖަހާ އެއްވެސް ގޮތަކަށް ބޭނުންވާ އެއް އިނގޭތޯ. ފަހަތުގައި އަދި.އޭ.ޑީ.އޭ ނަންބަރު އިންނަން ހަމަ އެ ނަންބަރު އިންނަން. އެހެންނަމަ، ފުރިހަމަ އެ ދުވަހަކަށް ބަލާފައިވާ ފަހިކުރުވުމަށް ބެލުމެއް ދުވަހު މި ގޮތަކަށް ކުރަނީ އިނގޭތޯ. ފަހުމަކަށް އެ ރޫލްތަކަށްޓަކައި ކޮނބްތަކަށް ގޮތަކަށް ފެށޭ އެ ރާއްޖެ، ކުރިން ވެސް ހަދާ ރަނގަޅު ކުރީ ކުރިއަށް ގެންދާ. ބެލުމަށް ފަސޭހަކުރުމަށް އެ ކަން ހަރަދު ގޮތަކަށް ކޮށްދޭ ހާމަ ފުރަތަމަ ފަރާތުން ކުރަން ކަރުދާސް ކުރީގައި ދާއިރާއެއް ފަރިތަ. ކަމުގައި އެއްވެސް ތަޢާރަފެއް ކަނޑައެޅުމުގައި. އޭރުން ވެސް ދެވިދާނެ ހާމަ ކުރިން ދުވަހު ހުރި ކަރުދާހެއް ފަހަތަށް ފަރާތްތަކުން ވެސް ގެނެސްފައިވާ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތު އިން ހިތާމަ ހާމަ ކުރަން. އެ ކުރު އިންޓަރނެޝަނަލް ބަޔަކު ކުރަން ޕްރޮސެސްއެއް ހުރިހާ އެއްޗެއް ސިޔާސީ ބައިވެރިވުން އެއް ގަޑިއިރު ތެރޭގައި ބޭނުންވާ ދެމުން ގެންދާ ރޭވުމެއް ކުރިން ހަމަ ނުކުރާނެ. ދިމާވާ ގޮތަކަށް ފަރާތުން އެ ކަން ސަފަރާއަށް ފަހު ގަބޫލުކުރާ ރަށެއް ފައިސާ ޢިމާރާތް ހަދާ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ. އެހެން ދެން ހިނގާ ކޮމިޓީން ރަށްރަށުގެ ޕްލޭން ދަށުން ސަރަހައްދު ތަރައްޤީ ކުރާ. ކުރީ ހަމަ ޢަދަދު ފުރިހަމަ އެއް ކުރަން. އެކަން ފުރިހަމަ ގޮތެއް ފަހަރު ކޮށްލަން ޕްރޮގްރާމްތައް. ފަހަތުގައި ހިނގާ ނުވާނެ.

ވާނެގޮތަކީ ޕްރޮކިއުމަންޓް އަޅުގަނޑުމެންގެ ގާނޫނުތައް ގަވާއިދުތައް އޮތުމުގައި ދެން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޖެހޭނީ ބަޖެޓު ޖެހިއްޖެއްޔާ ކޮށްގެން ކޮށޭގެ ބޮޑުއިން އެ ކުރަން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ކަމެއްގައި ވެސް ޚަރަދުތައް އަންނަނީ. ދުރުދުރުގެ ހުރިހާ ތަންތަނުގައި ވެސް ހުންނަން ކާބަން މި ކަން ކުރަންވާން. ބައެއް ފައިދާތަކެއް ހުންނަން އެޗްއެމްއާރުގެ ކޮށް ހުންނަން އިނގޭތޯ. ހަމަ ހުޅުމާލޭގެ ކަރަންޓު އެޑިޝަނަލް މިހެން ވެސް ގެންނަނީ މިއަދު ރިސެޕްޝަން ކުރަން ބެލެވޭ ރިކުއެސްޓުތަކާ ކޮމިއުނިޓީ ބޭނުންކުރާ. ދެން އެހެންވީމާ، އެ ކެޕޭސިޓީ މިއަދު ފެނޭނީ ނިދިއްޔާ ކުރައްވާފައި ކުރަން ދެއްވީ. ދެން މި ބޮޑުވަރަށް ޖެހިއްޖެ ކުންފުނިތަކުގައި ވެސް ހުރިހާ ކަމެއް ހުރިހާ ކަރަންޓު ކަމަކަށް ވެސް ޒަރޫރީ. ސަބްސިޑީ ވެސް ދުރުދުރުގެ މި ހިސާބު ވަރަށް އިންޑިޕެންޑެންޓް 80%، 90% މި ކަރަންޓުގެ މި ކުރަމުން މި ދަނީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ބޮޑުކަމެއް ވެސް އަންނާނެ އެކަށީގެންވާ ގަވާއިދުތަކާއި އެކަށީގެންވާ ޓެރިފްތަކާއި އެއްކޮށް ބަލައި ކޮށް އިންސެންޓިވް ކަމުގެ މުޅިން ޕްރައިވެޓް މަސައްކަތުން. ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރ ހިސާބު ދައުރެއް އަދާކުރާނެ ގޮތަކަށް އެއްޗެހި ކުރުން ބޮޑު ކަމެއް ހަމަ ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރ ފެންނަން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ހިތާ އެއްބާރުލުން ދެއްވާނެ. ޖެހިލުމީ މި ފެށިގެންދިޔައީ. ކުންފުނިތަކުން ބޭރުގެ ފުރުޞަތު ދަރުމަވަނީ ބޮލުގަ ދޭއިރު ހަމައެކަނި އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރ ދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތުތައް. ބައިވެރިވުމަށް ޝުކުރިއްޔާ. އެމަނިކު މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އިޙުތިރާމް ހުށަހަޅާ ފުރުޞަތަކަށް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުނު:

އެންމެ ފަހު ސުވާލުގެ ޖަވާބު ނިންމައިލުމުގެ ކުރިން މެމްބަރާ.

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ފާހަގަކޮށްލެވުނު:

ޝުކުރިއްޔާ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ސާފުވާ މިނިސްޓްރީގެ ފާހަގަކުރުން އެނގޭ. އެބަ ދިމާވެއްޖެ ތިމަރާފުށީ ކެބިނެޓްގައި ހުރިހާ ކަމެއް ވެސް ތުއްތުކަން. އެބަ އެނގިގަތީ ބަޔަކު ހުރިކަން، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަރަންޓު ސަޕްލައިކުރާއިރު ވެސް އެ ކަމަށް ފޯރުކޮށްދޭ ބަޔަކަށް އެ އޮތް ކޮމިއުނިޓީތަކަށް ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަރަންޓު ސަޕްލައިކުރާ ކުންފުނިތައް ދެއްވީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މިކަހަލަ ކަމަށް ދިރުވަން އަދި ކަރަންޓު ސަޕްލައިކުރާ ބޮޑެތި އެހެން ދަނީ މިގޮތަށް ހަމަ ކޮޅު މަސްރަހަތާއި އެކުގައި ބޮޑުމިނުން ގޮތުގައި ކަރަންޓު ސަޕްލައިކުރާ ކުންފުނިތައް އަޅުގަނޑުމެން ފެނުނު ފިޔަވަޅު ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެހެން އުޅޭ އިނގޭތޯ. ދެއިން ރާއްޖޭގެ ސިޔާސަތު ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރ އިނގޭތޯ. ދެއިން ރާއްޖޭގެ ސިޔާސަތު

ޕްރައިވެޓް ޕްރޮޖެކްޓުގެ ހަރަދު މަސައްކަތައް މިހާރު ވެސް ކޮށް ކޮސްޓް ހިސާބަށް ދިއުމުގައި އަދި ކޮށް ކޮސްޓްގައި ބައެއް މަސައްކަތަށް ހުރިހާގޮތަކީ އަދާކުރަމުން މި ފުރަހަމަކޮށްދޭ އަންނަނި މުއްދަތު ޕްރައިވެޓް ޕްރޮޖެކްޓްތަކާއި އެމް.އެމް.އޭ.ގެ، އެއީ ޗައިނާ މުއްދަތު ބޮޑު އެއްކަލާއި އަދި މުއްދަތު ކުރުކޮށްގެނާ. ހަމަ އަންނަނި ވެސް އަދުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އެއް އެޖެންޑާ. ހަމަ ބޮޑުގެ އެއް ކޮންޓްރެކްޓްގެ އެއްޗެހިތަކެއް މި ހުރިހާ ކަމެއް ދެކިވަޑައިގަންނަވާނެ. އެއް ކޮއެކްޓިވް ވެސް ހަމަ ފަރާތްތަކުން ގެއްލުންތަކެއް ދަނީ. އަންނަނި ފަރަތުން ވެސް ފަރާތްތަކުގައި ގެއްލުންތަކެއް ދަނީ. ހަމަ ގަރާތްތަކުގެ މި ކާސް ވެސް ދަތިކުރެއްވި އަށް ގެއްލުން ގެއްޔާއި ބައްދަލުކޮށް އިނގޭތޯ. އެއް އެއް ސަރުކާރު ގަވާއިދު. އެއީ އެއް އެއްޗެހިކަމެއް. އަންނަނި ކޮންޓްރެކްޓް ވެސް ބޭއްވުމުގެ މި ދެކެވޭ އިނގޭތޯ. ދެން އެ އުމުރުގެ ނަން މި ތަފާތު ވަރަ. އެ އުމުރު ފަރާތްތަކަށް އެ އުމުރު ދުރާލާވެވަޑައި އަންނަނި ވެސް އަށަށް އުމުރުތަކަށް ގެނެސް އެކަށަށް ގޮތަކަށް މި ގެނދަނީ. ކިޔާވަރަކަށް މި ފެށިއްޔާ ޖަކާތް ކޮއްޓާކުރާނެ ބިނާކުރަމުން ބިލާ ވިޔަފާރިތަކުގެ ވަސީލަތްތަކަށް މިހާރު އެ ބޮޑުވުންތައް ޕްރޮޖެކްޓުތަކާއި ޕްރައިވެޓް މިހާރުމެން ކުރައްވާތީވެގަތުވާނެތޯ؟ މި ގަރާރުތަކަށް ހަމަކުރަވަކާތްތަކުގެ ރިޢާޔަތް މިކަން ހިނގައިގެން ކޮށް ކާސްޓުކުރާގައި މިހާރު އުފެއްދުމަށް، ކިޔަވަރަކާތް އެކަން ކުރިއަށްގެންދާނެތޯ މިހާރު؟

މިނިސްޓްރީ އޮފް ސްޓޭޓް ފޯރ ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަން ޙަސަން ދިދީ މުޙައްމަދު ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. މިގޮ ޗެކްބޮޑުގައި އަދުގަނޑު ދަންނަވާނީ އިނގޭތޯ، މިހާރު އަދުގަނޑެއް އެނގިގެންއެ ހަމަ އަދުގަނޑު ޗެކިންގ ފޯރުތުކުރެ އެއްވެސް ފަރާތަކުން އެ މިހާރުގެ ޝަހާދަތެއް އަދި ކަމެއް އަދުގަނޑަކަށް ނުވޭ އެނގިފައެއް އިނގޭތޯ. ދެން އެހެން ޝަހާދަތެއް އަޅުވައްޖެއްނަމަ، މައްސަލައެއް އަޅުވައްޖެއްނަމަ އަދުގަނޑުމެންނަށް އެކަން އެޖެންޑާކުރަން ދެއްކޭ. އެހެންވީމާ، ދެންމެ އަދުގަނޑު ދެންނެވި ކޮޓަރިއަކީ މި ޗެކުން އެ މިހާރު ބަޔަ ކަމަކަށް ވަނީމަ ދެން އެ މިހާރުގެ ފަހަލައެއް ވެސް ހުރިހާކަމަކީ ދެއްކޭ ޓެކްސް ޝަހާދާގެ ތަޙުޤީޤު ދެއްކިއްޔާ އެ މިހާރު ދެއްކި ފަހަލައިގެ އެއްޗެހިއެއް ވެސް. އަދުގަނޑުމެން އެކަމަށް އެޖެންޑާކުރެވޭނީ ފަހަލަ މިދެކެވެ. އަދުގަނޑުމެންނަށް ހަމައެކަނި މައްސަލައެއް، ބައެއް ޝަހާދަތެއް އަޅުވައްޖެއް އެކަމަށް އަދުގަނޑުމެން ކުރެވޭނީ އިނގޭތޯ. ދެން އެ ތަޙުޤީޤު އަދުގަނޑު މި ދެކޭ. ދެން ހަމަ، އެބަ ގޮތުގެ އެހެން އެ މިހާރުގެ ޝަހާދަތެއް އައިސްފައި އަދުގަނޑުމެން އެޖެންޑާކުރަން އެބަ ގޮތުގެ؟

މިނިސްޓަރ އޮފް ސްޓޭޓް ފޯރ ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަންގެ ޕަރމަނަންޓް ސެކްރެޓަރީ ޙުސައިން ނަޒީރު ފާހަގަކޮށްދެއްވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ވަކި އެގޮތަކަށް އެޖެންޓުން މަސައްކަތްތަކެއް ހުށަހެޅިފައެއް ނެތް. ދެން މި ބޮޑުތަނަށް ފަރާތްތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެޖެންޓުންގެ ފަރާތުން ލިބެންޖެހޭ އެއްބާރުލުންތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާތަނަށް ލިބިފައި އޮތީ. ދެން އެ ކަހަލަ ކަމެއް ދިމާވެއްޖެއްޔާމު އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެޖެންޓުން ގެނެސްގެން ހަމަ އެ މީހުންނާ ދޭތެރޭގައި ޚިޔާލުފާޅުކޮށްގެން. މިހާރުވެސް އެޖެންޓުން ރަޖިސްޓްރީކުރުމާ ބެހޭ ގަވާއިދެއް އެބައިން. އެ ގަވާއިދުގައި އެބަ ހުރި އެޖެންޓުންގެ ޒިންމާތައް ވެސް ފާހަގަކޮށްފަ. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވޭން ކަމެއް. އަދި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވެސް ކުރަމުންދާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭނެ އެ އުޅަނދުފަހަރަށް އެ މީހުން ހަމަ މިހާރު ވެސް ވަރަށް ގިނައިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު މި ވަރަށް އެހީތެރިވޭ ހުރި އެޖެންޓުންނާގުޅޭގޮތުން ފޯރުކޮށްދެމުން ބަލައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ނުހަމަޖެހުމެއް ދިމާވެފައެއްނުވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ފަރާތްތަކާއި ހުރި އުޅަނދުފަހަރުތަކާ ބެހޭ ނުހަމަޖެހުމެއް އެ މީހުންނަކީ އެ ވަޒީފާއަދާކުރާ ބައިވެރިން. އަޅުގަނޑުމެން ދެކެމުންނެވީ. މިހާރަކީ އަޅުގަނޑުމެން ބައެއްކަހަލަ މަސައްކަތްތަކުގައި އެހީތެރިކަން އަޅުގަނޑުމެން ލިބިގެން، އަޅުގަނޑުމެން އެޖެންޓުންގެ ފަރާތުން ލިބިދޭ އެއްބާރުލުން. ދެން ފަރާތްތަކުން ހުރި އެޖެންޓުން ހަމަ އެ އެޖެންޓު ބަލަހައްޓާ ކަމަށް ވާތީ، އެކަމަކު ކުރިއަށް ދާއިރު އެ ހުށަހެޅި ގޮތަށް ބަދަލުކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ދާނީ. އަދި ކުރިއަށް ދާންވީ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުތަކާއެކު އެޖެންޓުން ބަލަހައްޓާ މަސައްކަތް ކުރަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން ކަމަށް ވާތީ. ހަމަ އެޖެންޓުން ބަދަލުތަކަކަށް އެދޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ މިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވާ ކަމެއް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މި ކޮމިޓީއަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަގުތު ހަމަވުމުން މިހާރިސާބުން ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީ މިއަދުގެ ނިންމައިލާނަން. ދެން އަނެއްކާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު އިތުރު ކަމެއްގައި ބޭނުންފުޅުވާ ކަމަށް ވަންޏާމު މި ބޭފުޅުންނަށް ދަންނަވައިލާނަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދުވަހު ވަގުތުކޮޅެއް ބަލައި ވަރަށް ބޭނުން ޝުކުރު ދަންނަވަން. ވައްސަލާމްޢަލައިކުމް.